

DEŠIMTMĖTIS BE BERLYNO SIENOS

Pranas Naris

Pasaulyje dažnai vyksta netikėti, nenumatyti dalykai. Sąjungininkams laimėjus Antrąjį pasaulinį karą ir pasidalinus Vokietiją į keturias dalis, Berlynas taip pat buvo padalintas į keturias okupacines zonas. Tik visa bėda, kad Berlynas atsidūrė sovietų valdomoje teritorijoje. Patekti į Berlyną buvo galima tik per sovietų valdomus kelius – sausumos, vandens ir oro. Visi šie priėjimai sąjungininkams buvo įtvirtinti bendru susitarimu. Tačiau "didysis tautų tėvas" Stalinas persigalvojo ir 1948 m. birželio 23 d. paskelbė Berlyno blokadą sausumos ir vandens keliais, tuo norėdamas sunaikinti sąjungininkų valdą Berlyne. Šis žygis tikriausia buvo numatytas garsiuose sovietų penkmečių planuose. Tačiau vakariečiai nenusileido ir atsakė remsią miestą oro tiltu. Berlynas tokiu būdu buvo aprūpinamas iki 1949 m. gegužės 12 d. Stalinas prisipažino pralaimėjęs. Tuos įvykius išsamiai aprašė Ray Moseley "Chicago Tribune" 1999 m. lapkričio 7 d. laidoje, straipsnyje "Berliners tell their tales of life against the wall".

Vakarietiška prabanga komunistiškos srities sostinėje buvo rakštis rusams ir grėsmė Rytų Vokietijos pastovumui. Tūkstančiai Rytų Vokietijos gyventojų naudojo šią mažą Vakarų salą, atsiradusią "raudonojoje" jūroje, bėgdami nuo nekenčiamo režimo. Rytai išsigando grėsmingo savo piliečių mažėjimo. 1960 metais toks masinis gyventojų pasitraukimas viršijo 360 tūkstančių.

Galima būtų klausti, ar tikrai Stalinas pasidavė? Taip, Stalinas mirė 1953 metais, bet jo įpėdinis Nikita Chruščiov per savo Rytų Vo-

kietijos satrapą Walter Ulbricht 1961 m. rugpjūčio 13-osios vidurnaktį nei iš šio, nei iš to apjuosė Vakarų valdomą Berlyną ginkluota policija bei kariuomenė. Rytų berlyniečiai kitą rytą nustebo, radę spygliuotą tvorą, skiriančią juos nuo tėvynainių vakariečių. Po keletos dienų buvo pradėta betoninės sienos statyba.

Kokia galėjo būti kita priežastis, paskatinusi atskirti Rytus nuo Vakarų? Prisimeinu per televiziją matytą laidą apie Sovietų Sąjungos pažangą branduolinių ginklų gamyboje. Praėjus ketveriems metams nuo Japonijos bombardavimo branduoliniu ginklu, sovietai išbandė "savąją" atominę bombą. O 1953 m. sekė sėkmingas vandenilinės bombos išsprogdinimas, nustebinęs ir pačius sovietų vadeivas. Jie net pasiryžę pastatyti laivą, prikrauti jį naująja sprogstamąja medžiaga ir taip parodyti savo pranašumą pasaulinėse derybose, nepaisant, kad tokio laivo sprogdinimas, kur jis būtų, būtų palietęs ir pačią Sovietų Sąjungą. Atrodo, kad po kurio laiko Kremliuje atsirado šalčiai galvojančių, ir baisusis krovinyas buvo be didelių šūkių iš laivo pašalintas.

1958 metais Nikita Chruščiov perėmė ministro pirmininko pareigas ir tapo visagaliu Rusijos valdovu. 1959 metais jis apsilankė Amerikoje ir Jungtinių Tautų būstinėje daužė savo batų kalbėtojo pultą. Lankydamasis Amerikos ūkiuose ir susitikdamas su spauda, N. Chruščiov ėmė skelbti apie savo tikslus pralenkinti Ameriką visose srityse. Atseit, sovietai "užmėtysią Ameriką kepurėmis".

Nesutariant su Vakara-

dėl dviejų "atskirų Vokietijų" patvirtinimo, N. Chruščiovo pastangomis, kaip atsakas į J. F. Kennedy pasipriešinimą Paryžiaus derybose, atsirado Berlyno siena. Dar po metų iškilo nesutarimas ir dėl Rusijos raketų įsodinimo Kuboje. Ačiū Dievui, kad tą kartą išvengta "pasaulio pabaigos". Tačiau visi tie slapti sovietų nutarimai ir veiksmai, mano supratimu, nebuvo atsitiktiniai. Jie buvo gerai apgalvoti.

Berlyno sienos statyba vyko pilnu greičiu. Kai kurie Rytų Berlyno daugiabučiai namai stovėjo tiesiog ant sienos su Vakarų Berlynu. Iš šių namų ir pasipylė pirmieji bėgliai. Žmonės šoko per langus, virvėmis leidosi sienomis. Per sekančius 28-erius metus taip išsigelbėjo daugiau kaip 5,000 žmonių. Dar 3,200 buvo areštuoti, bandant pabėgti.

Bėgti į Vakarus buvo bandoma įvairiausiais būdais. Vieni išgėrė "ant drąsos", rizikuodavo savo gyvybe, kiti labai smulkmeniškai suplanuodavo savo žygius. Buvo tokių, kurie bandė per eiti minų laukus. Pirmomis dienomis žuvo daugiau kaip 260 žmonių, bandžusių pabėgti į Vakarus.

Buvo ir nuostabių įvykių. Viena 77 metų amžiaus moteris išstovėjo ant palangės apie ketvirtį valandos, nedrįsdama šokti į vakariečių laikomą gaisrininkų tinklą. Rytų policininkai, įsiveržę į jos butą, bandė ją įtraukti vidun, bet pabūgę apačioje laukiančiųjų grasinimų, paleido ją kristi į tinklą. Kiti keturi žmonės nepataikė nušokti į tinklą ir buvo mirtinai sužeisti.

Kurį laiką Rytų Vokietijos policininkai net budėjo žmonių, gyvenusių Bernauer

Po sniego dangą.

G. Juškėno nuotr.

gatvėje, skyrusioje rytinę ir vakarinę dalį, butuose, kad tik šie nesumanytų bėgti. Galiausiai buvo užmūryti šioje gatvėje stovėjusių namų langai, esantys vakarų pusėje. 1962 metais visi gyventojai iš šios gatvės daugiabučių namų buvo iškeldinti, o neužilgo ir tie namai išsprogdinti.

Šalia sienos Rytų Vokietijos valdžia įrengė "mirties juostą". Tai buvo išlygintos žemės juosta (apie 500 metrų pločio) su prieštankiniais pylimais ir grioviais, kurių gylis siekė iki 15 metrų. Pasiene saugojo ant ilgų grandinių pririšti šunys. Palei sieną buvo pastatyta 300 sargybos bokštų. Kas keletas metrų buvo įrengti prožektoriai ir saugoma elektrifikuota tvora. 28-erius metus pilka gelžbetoninė 93 mylių ilgio ir 13 pėdų aukščio Berlyno siena skyrė Rytų ir Vakarų vokiečius. Ji tapo Šaltojo karo simboliu, akivaizdžiu demokrati-

jos ir komunizmo priešpriešos pavyzdžiu.

Gynybinės sienos buvo statomos amžių amžiais. Miestai jas statėsi, siekdami apsaugoti nuo plėšikų, pilys – kad geriau apsigintų nuo priešų, ūkininkai – kad apsaugotų savo laukus nuo svetimųjų... Pati garsiausia nuo senovės laikų buvo Kinijos siena. Visų šių sienų paskirtis – neįsileisti svetimųjų. Tuo tarpu Berlyno siena turėjo visai kitą paskirtį: neleisti savos šalies gyventojams laisvai bendrauti su pasauliu. Tokia padėtis buvo ir pačioje "motinoje Rusijoje".

Amerikos prezidentas John F. Kennedy buvo smarkiai kritikuojamas, kad nepasistuntė tankų nuversti statomos sienos. JAV administracija tuo laiku – dėl šventos ramybės – šiek tiek protestavo. Kennedy buvo įsitikinęs,

(Nukelta į 4 p.)

Iškilminga Prezidento Antano Smetonos minėjimo pradžia. Iš kairės: minėjimo rengimo komiteto pirmininkė Irena Kriaučeliūnienė, korp. "Neo-Lithuania" vyr. valdybos pirmininkas Eduardas Modestas, Dainė Quinn, Dalė Povilaitienė ir S. Džiugas.

Viktoro Kučo nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• **VIESULAS.** Lapkričio 3 d. Lietuvoje siautė uraganinis vėjas. 2 žmonės žuvo, keliasdešimt sužeista. Daugiau kaip 100 tūkst. gyventojų liko be elektros, keliasdešimt gyvenviečių – be telefono ryšio. Sugriauta arba apgadinta šimtai gyvenamųjų namų. Ypač nukentėjo vakarų rajonai. Didžiausio šiame šimtmetyje viesulo nuostoliai siekia apie 8 mln. litų.

• **ĮMONĖS DIRBA NUOSTOLINGAI.** Lietuvos pramonininkų konfederacijos posėdyje pabrėžta, jog įmonių beviltiškų skolų, delspinigių bei kitų nepriemokų suma biudžetui jau siekia 2 mlrd. litų. Per šių metų pirmąjį pusmetį nuostolingai dirbo 37,39 proc. įmonių, jose dirbo beveik 69 tūkst. darbuotojų. Smulkių ir vidutinių įmonių grupėje nuostolingai dirbo net 87 proc. bendrovių.

• **R. PAKSAS – POLITIKOJE.** Buvęs Lietuvos Premjeras ir Konservatorių partijos valdybos pirmininkas Rolandas Paksas gruodžio 4 d. buvo išrinktas Lietuvos liberalų sąjungos pirmininku. Už jį balsavo 186 neregistruotų Liberalų sąjungos kongreso delegatai. Naujasis liberalų vadovas įvardijo svarbiausias, jo manymu, valstybės problemas: tai organizuotas nusikalstamumas, alkoholio ir narkotikų kontrabanda, biurokratizmas, korupcija, išvogti miestai, sužlugdytas ūkis, pusbdžiu gyvenantys pensininkai ir skurstantys vaikai. "Jei šiandien Lietuvai būtų geriau, manęs politikoje nebūtų", – sakė R. Paksas. Buvęs partijos pirmininkas Klaipėdos meras E. Gentvilas išrinktas pirmuoju pirmininko pavaduotoju.

• **Č. JURŠĖNO PRITARIMU: PUSĖ MILIJONO BIČIULIO SŪNUI.** "Lietuvos ryte" rašoma, kad prieš penkerius metus asmeninė moksleivio T. Tolvaišo sąskaita JAV banke "First Union National Bank of North Carolina" pasipildė puse milijono litų (125 tūkst. JAV dolerių). Pinigai buvusioje Čekoslovakijoje dirbusio diplomato J. Tolvaišo sūnui buvo pervesti, susitarus su energetikos ministru A. Stasiukynu ir tarpininkavus tuometiniam Seimo pirmininkui, LDDP vadovui Č. Juršėnui. Buvęs Užsienio reikalų ministerijos pareigūnas J. Tolvaišas neneigia, kad gauti pinigų sūnaus studijoms jam padėjo asmeninės pažintys su LDDP vadovais. Teisininkai nurodo, kad pinigai šiuo atveju buvo skirti neteisėtai, tačiau "baudžiamajai bylai pagrindo nėra". Civilinis ieškinys artimiausiu metu bus pateiktas Vilniaus apygardos teismui.

• **KAM ATITEKO "LIETUVOS KURAS"?** Neseniai už vieną litą atiduotas "Lietuvos kuras" jau rengiamas naujiems šeiminiškams", – rašoma "Lietuvos ryto" priede "Vartai". Jau aiškėja tikrieji "Lietuvos kuro" valdytojai, turintys ryšių su koncernais "Shell" (Olandija ir Didžioji Britanija) ir "Neste" (Suomija) bei įtakingu Kauno verslininku K. Straigiu. Bendrovei "Neste Lietuva" vadovauja buvęs aukštas komunistų partijos veikėjas K. Zaleckas.

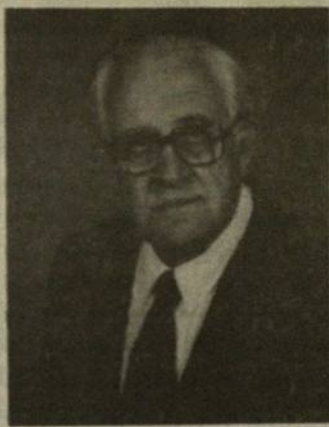
• **POLICININKŲ PROTESTAS.** Finansinių sunkumų spaudžiamas vidaus reikalų ministras ketina mažinti policijos pajėgas. Lietuvos vidaus reikalų sistemos profsąjunga išplatino pareiškimą Prezidentui, Seimui, Vyriausybei bei Vidaus reikalų ministrui. Pareiškime teigiama, kad Lietuvos teisėsauka ir teisėtvara atsidiurė ant bankroto ribos, o policija nebe pajėgia užtikrinti piliečių saugumo, kadangi Vyriausybė ne skiria lėšų pačioms būtiniausioms reikmėms. Vidaus reikalų sistemos darbuotojai vis labiau jaučiasi atstumti valstybės.

• **DOVANOS PROKURORAMS.** Spauda atskleidė, kad Lietuvos Generalinis prokuroras K. Pėdnyčia sulaukė gausių dovanų iš pavaldinių savo 50-mečio proga. Vilniaus apygardos prokuratūra generaliniam prokurorui padovanojo automatinę skalbimo mašiną, Klaipėdos – plaunamąjį dulkių siurbli, Šiaulių – rankų darbo krėslą, Panevėžio – keraminę skulptūrą. Vilniaus apygardos prokuroras R. Jancevičius už Lietuvos futbolo federacijos pinigus skraidė į užsienį stebėti futbolo rungtynių. Tokiu būdu prokuroras apsilankė Farerų salose ir Čekijoje. Tačiau prokuratūra šiuo metu tiria baudžiamąją bylą dėl stambaus turto pasisavinimo Futbolo federacijoje. Kilus skandalui, K. Pėdnyčia gautas dovanas grąžino, o R. Jancevičius užsimokėjo už savo keliones.

• **PRISIPAŽINIMAS.** Kalbėdamas apie sutartį su JAV kompanija "Williams International" Prezidentas Valdas Adamkus sakė: "Nuo pirmosios dienos, kai sužinojau apie prieitą ribą, kai jau buvo padėti parašai ir derėtasi tik dėl papildomų smulkmenų, pasakiau, kad ši sutartis – tai Lietuvos prievartavimas". Apie tai rašoma "Respublikoje".

• **PREZIDENTAS APIE "PRIVATIZACIJĄ".** Prezidentas sakė, kad tie, kurie gamyklas išvogė, dabar norėtų jas privatizuoti. Anot jo: "Tų, kurie taip elgiasi, logika paprasta – išnaudok gamyklą, privesk ją prie bankroto ir klausk valstybės: "Ką jūs čia man parduodate? Skolas! Aš ateinu jūsų gelbėti." O mes esame tokie naivūs, kad leidžiame tokius dalykus". (Pagal Eltos pranešimus)

Tarptautinių įvykių apžvalga

Algirdas Pužauskas

Lapkričio 30 d. Panamoje įvyko iškilmės, kuriose JAV armijos pulkininkas Edward Schumann perdavė Panamos prezidentei Mireya Moskos simbolinį medinį baltąjį raktą, perleisdamas Panamai JAV karinę bazę – Ford Clayton. Tai paskutinė iš 14 JAV karinių bazių. Joje buvo ne tik Panamoje laikomų JAV karinių jėgų štabas, bet ir visos pietinės žemyno dalies apsaugai skirtų karo pajėgų vadovybė. Šiemet liepos mėnesį ji buvo perkelta iš Panamos į Puerto Riko esantį Fort Buchanan.

Perduotoji bazė užėmė 2,150 akrų žemės. Čia buvo didelės kareivinės, pusantro tūkstančio gyvenamųjų namų, dvi mokyklos, didelis teatras, ligoninė, ugniagesių stotis, pramogoms skirti pastatai. Panamos vyriausybė planuoja panaudoti 325 akus žemės švietimo reikalingams. Čia bus įsteigtas mokslo centras su institutais ir labo-

JAV PASITRAUKĖ IŠ PANAMOS

ratorijomis. Paskutinis JAV kareivis išvažiavo iš Panamos gruodžio 31 d. vidurdienį.

Pirmieji JAV kariai atvyko saugoti strategiškai labai svarbios Panamos kanalo srities 1911 metais, kai šis kanalas dar buvo kasamas. Lai vyba juo prasidėjo 1914 metais. Nuo tų dienų amerikiečių kareivių skaičius Panamoje siekdavo apie 10,000, tačiau II Pasaulinio karo metu jų ten buvo apie 65,000.

Panamos kanalo sutartį 1977 metais pasirašė tuometinis JAV prezidentas Jimmy Carter ir Panamos prezidentas Omar Torrijos. Pagal šią sutartį JAV pažadėjo perleisti kanalą, jo valdymą ir apsaugą Panamos vyriausybei.

Pulkininkas E. Schuman, perduodamas bazės raktą Panamos prezidentei, pasakė, kad jo karinio dalinio užduotys Panamoje įvykdytos, tačiau geri ryšiai tarp JAV karių ir panamiečių išlieka. Prezidentė M. Moscoso pasakė, jog dabar Panamoje užaugs nauja karta, kuri bus atsakinga už kanalo priežiūrą ir mažai žinos apie praeityje vykusias tautinės kovas ir viltis. Panamiečių nuomonės tyrimai parodė, kad yra daug to-

kių, kurie pasiges amerikiečių kareivių, o ypač šioje šalyje jų išleidžiamų dolerių. Kai kurie pranašauja ūkinis sunkumas.

Panamos valstybė, įkurta kalnuotoje žemėje tarp Kosta Rikos ir Kolumbijos, anksčiau priklausė Kolumbijai. Ji išsivadavo, padedant amerikiečiams 1903 m. Ši valstybė turi nedaug dirbamos žemės, tačiau ten, kur gali, augina ryžius, bananus, cukranendres. Kai kur kalnuose užtin kama vario. Gyventojai, kaip ir kitose Vidurio Amerikos valstybėse: vieni labai turtingi – bankininkai, naftos perdirbimo įmonių savininkai, o kiti – visiškai skurdžiai. Nors Panamos Konstitucijoje numatyti demokratiniai rinkimai, tačiau jos gyventojai ne sykį kentėjo karinių diktatorių spaudą. Panama turi apie 2,736,000 gyventojų. Prieš 10 metų JAV buvo priverstos įžengti į Panamą, nes tuometinis diktatorius Noriega ne tik kurstė tautinę nesantaiką, bet ir bandė prekiauti narkotikais. JAV kariuomenė atstatė Panamoje tvarką. Diktatorius Noriega buvo suimtas ir nuteistas Floridos teisme.

PROTESTUOTOJAI IR CHULIGANAI

• Pasaulio Prekybos organizacijos suvažiavimas, įvykęs kasdien lietaus prausiamame Seattle mieste, parodė, kad visuotinis prekybos suderinimas dar neįmanomas. Į gerai organizuotas demonstracijas, kuriose gausiai dalyvavo amerikiečių darbininkų organizacijų nariai, įsijungė nekviesti chuliganai ir riaušininkai. Net tokie oficialūs prekybos organizacijos posėdžių dalyviai, kaip Jungtinių Tautų generalinis sekretorius Cofi Annan ir JAV valstybės sekretorė Madeline Albright pirmąją konferencijos dieną turėjo praleisti viešbučiuose, nes gatvėse vyko su-

sirėmimai tarp miesto policijos ir triukšmadarių, kurie daužė miesto centre esančių parduotuvių langus, vogė prekes, terlijo sienas. Ypač pasižymėjo iš Oregono atvykęs anarchistų būrelis. Vašingtono valstijos gubernatorius buvo priverstas atsiųsti kariuomenę į pagalbą policijai. Žiniasklaida dabar kaltina riaušių slopintojus už šurkštumą ir protestavusių jaunuolių mušimą. Policija gausiai panaudojo gumines kulkas, ašarines dujas, pipiringus skiedinius. Šimtai jaunų chuliganų suimti. Daugelis jų, kaip vėliau paaiškėjo, net nežinojo, nei kas yra toji Pa-

saulio Prekybos organizacija, nei kokie klausimai svarstomi jos suvažiavime. Prezidentas Bill Clinton pagyrė tvarkingus protestuotojus, kurie pasisakė prieš oro teršimą, vaikų išnaudojimą kai kuriose šalyse, tačiau griežtai pasmerkė chuliganus. Suvažiavime dalyvavo apie 130 valstybių delegatai. Vatikano atstovai pabrėžė, jog plėtojant prekybą, svarbiausia kovoti prieš skurdą, kamuojantį kai kurias pasaulio dalis. Reikia, kad pasaulinio verslo taisyklės siektų lygybės, ūkio plėtotės ir visos žmonijos gerovės.

Keliais sakiniiais

• Lapkričio 27 d. Naujoje Zelandijoje įvykusius parlamento rinkimus laimėjo darbiečių partija, vadovaujama 49 metų Helen Clark. Ūkininko dukra, tapusi politinių mokslų profesore Auckland universitete, o 1981 m. išrinkta į parlamentą, šiuose rinkimuose nugalėjo konservatorių partijos vadovę ir Mi-

nistrę Pirmininkę Jenny Shipley. Pastaroji tuoj pasveikino laimėtoją, bet padėkojusi savo rėmėjams, šiek tiek apsišvėrė.

• Rusijos saugumo tarnybos vadovybė paskelbė, kad Maskvoje suimta JAV antroji sekretorė Maskvos ambasadoje Cheri Leberknight. Rusijos agentai ją seniai įtarė,

sekė ir nustatė, kad ji esanti šnipė. Ji turės atleisti Rusijos teritoriją. Šią žinią pakartojo ir Rusijos užsienio reikalų ministras Igor Ivanov. (Toks Rusijos valdžios veiksmas laikomas atsakymu į Rusijos šnipų sulaikymą Amerikoje. – redakcijos pastaba)

(Nukelta į 3 p.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
DIRVA
TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428
e-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. – Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams – \$35.00, pusei metų – \$20.00, pirma klase – \$58• Oro paštu į užsienį metams – \$110.00• Atskiros numerio kaina – 70 centų • Straipsniai, pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nepausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašyti rašiniai nepausdinami.

Redaktoriaus skiltis

Švenčių belaukiant

Amerikoje vis labiau jaučiama artėjančių šv. Kalėdų laukimo nuotaika. Kiekvieną vakarą vis daugiau namų pasipuošia lempučių vėriniais. Net kukli trobelė, padabinta švytinčiomis juostomis ir vainikais, įgyja panašumo į paslaptį rūmus.

Laukia švenčių ir Lietuva. Tačiau žinių tarnybų pranešimai dar neliudija apie ikišventinę ramybę. Prieš akis – daugybė rūpesčių, nebaigtų ar net nepradėtų darbų. Kaip papasakojo prieš kelias dienas mūsų užkalbinta Švietimo ir mokslo viceministrė, daugeliui skaitytojų žinoma Vaiva Vėbraitė, "Lietuvoje vos ne kasdien reikia gesinti kokį nors gaisrą."

Valdžios žmonėms ir kai kuriems verslininkams bene džiugiausia naujiena praėjusios savaitės pabaigoje atskriejo iš Helsinkio: Europos Sąjungos šalių vadovai leido Lietuvai ir kitoms penkioms valstybėms pradėti derybas dėl narystės šioje organizacijoje. Nutarta, kad iki 2002 metų pabaigos Europos Sąjunga turi būti pasirengusi priimti pirmąsias naujas nares. Kartu su Lietuva derybas pradės Latvija, Bulgarija, Slovakija, Rumunija ir Malta. Šis kvietimas turi nemažą politinę reikšmę Baltijos valstybėms: Vakarų Europos šalių sostinėse imama suprasti, kad pilkosios, tarsi "niekieno" sritys kelia pavojų viso žemyno saugumui. Gal būt ir Rusijos vadeivų šiurpūs nusikaltimai Šiaurės Kaukaze verčia Europos šalis glaustis ir vienytis. Juk kas žino, kur gali pasukti alkanų fanatiškų galvažudžių gaujos. Imperinė ir komunistinė ideologija, persipynusios tarpusavyje, išlikusios nepasmerktos po Antrojo pasaulinio karo, negavusios pakankamai ryškaus atkirčio nė už vieną vėlesnį savo nusikaltimą, ūkiškai ir dvasiškai sužlugdžiusios savo šalį, gali ryžtis naujoms beprotystėms.

Vertinant ūkiniu požiūriu, Baltijos valstybių priėmimas Europos Sąjungai jokių

didesnių rūpesčių nekelia. Tai ne Lenkija, ne Ukraina su keliasdešimčia milijonų gyventojų ir dar neatsigavusia ekonomika. Galima laukti net teigiamų rezultatų: nedidelėse Baltijos šalyse sukaupta stipri mokslo jėga. Dar ne visai prarastos tvarkos ir darbštumo tradicijos. Pagaliau, juk leidimas pradėti derybas – dar ne pats priėmimas į ES. Kol kas būsimosioms narėms keliama tokie reikalavimai, kurių nepajėgia vykdyti kai kurios jau anksčiau priimtose valstybės. Iš Helsinkio gautas pakvietimas turėtų būti laikomas ne tiek kažkokiu didelių Lietuvos nuopelnų pripažinimu, kiek skatinimu gerokai pasitemti ir pagaliau atkurti savo ūkį. Kitaip nieko nepadės ir geriausi "įvaizdžio kūrimo" specialistai.

Ne iš gero gyvenimo daug Lietuvos žmonių jau gavo pirmąsias kalėdines dovanėles – kvietimą išeiti "savanoriškų" neapmokamų atostogų. Ne vienoje iš biudžeto išlaikomoje mokslo įstaigoje tokios atostogos tęsis 2 savaites. Žmonėms, kurių vienintelis pragyvenimo šaltinis yra įstaigoje gaunamas atlyginimas, šios "atostogos" reiškia tik tai, kad šį kartą algų mokėjimo dieną jie pinigų negaus. Atlyginimas už sausio pirmąją pusę taip pat kai kur bus mažesnis, nes darbas prasidės tik po Trijų Karalių.

Vytautas Landsbergis pasiūlė Seimo nariams savo vienos savaitės atlyginimą perduoti valstybės biudžeto reikmėms. Anaipol ne visi jam pritarė. Tačiau prie tokio kvietimo prisidėjo ir Prezidentas su savo pagalbininkais. Nuo gruodžio 24 d. iki sausio 3-osios nedirbs daug valdžios įstaigų. Tiesa, dirbti leidžiama – tik be atlyginimo. Sakoma, kad taip pavyks sutaupyti apie 6 milijonus litų. Vis šis tas.

Žinoma, ūkio atkūrimui reikia kai ko daugiau, negu labdara ar "savaitė be algos". Iš paskolų ilgai neišsilaikysi, o ir jas reikės grąžinti.

Juozas Žygas

Yra manančių, kad skaudžių praeities įvykių nebereikėtų liesti. Manau, kad tos žaizdos jau turėtų būti užgijusios. Apie jas reikėtų pakalbėti, kad ateityje panašūs įvykiai nepasikartotų. Daug kas mėgsta apie demokratiją kalbėti, bet ne visi yra iki jos priaugę. Turbūt daugelis sutiktų, kad demokratija yra pati geriausia valdymosi forma. Tačiau joje slypi ir jos pačios sunaikinimo pradai. Neretai demokratijos skraiste naudojasi ir patys didžiausi demagogai. 1926-ieji metai labai aiškiai tai įrodė.

Manyčiau, kad dr. K. Grinius buvo demokratas pilna to žodžio prasme. Galbūt jam nebuvo lygaus! Tačiau ta demokratija pasinaudojo tie, kurie buvo didžiausi jos priešai. Juk kaip kitaip būtų galima išaiškinti, kad tikriems demokratams ir demokratiškai išrinktiems stovint prie valstybės vairo, studentus žygiuojančius gatve ir dainuojančius liaudies dainas, itin šiurkščiai užpuolė policija. Kilus dideliu visuomenės pasipiktinimui, kitas demokratas – Ministras Pirmininkas viešai pareiškė, kad policija elgėsi ... teisėtai.

O tuo metu, kai gatve ėjo didelis būrys asmenų su rau-

donais skudurais, rėkdamai "Internacionalą" ir žiūrovams, nenusiėmusiems prieš juos skrybėlių, daužydami jas nuo galvų, stumdami ir koliodami, policija visai nepasirodė.

Tie, kuriems rūpėjo, kur Lietuva eina, pamatė ir suprato, kad valstybė jau yra pavojuje. Ir atėjo laikas tokią "demokratiją" nutraukti. Tačiau visa nelaimė slypėjo tame, kad Lietuva buvo "seiminė respublika". Todėl ir prezidentą rinkdavo Seimas. Pasitinkiuose Seimo rinkimuose nė viena partija negavo daugumos. Nors krikščionys demokratai vis tiek liko didžiausia partija, tačiau netekusi beveik trečiosios dalies savo atstovų, buvo laikoma tautos atstumta. Antroji pagal dydį buvo Valstiečių liaudininkų partija. Tad jai ir teko sudaryti vyriausybę.

Liaudininkai kvietė į koaliciją tautininkus, bet šiems atsisakius, teko tartis su socialdemokratų ir tautinių mažumų atstovais. Tačiau už tuos kelis jų balsus teko gana brangiai sumokėti. Jei šiuo metu socialdemokratams yra dideli komunizmo priešai, tai to nebuvę galima pasakyti apie anų laikų Lietuvos socialdemokratų. 1926 m. birželio 26 d. iš Seimo tribūnos kun. M. Krupavičius tvirtino, kad socialdemokratų frakcijos vadovas ir Seimo vicepirmininkas Steponas Kairys tą patį metų gegužės 31 d. pareiškęs, kad socialdemokratams

nuo komunistų skiriasi tik taktikos klausimais, o iš esmės tarp jų skirtumo nėra!

Tas grubus studentų demonstracijos išvaikymas neliuko užmirštas. Po kurio laiko tuo reikalu į prezidentą kreipėsi Seimo narys Rapolas Skipitis ir jam papasakojo, kokias žmonių nuotaikas girdėjo.

– Esu jau girdėjęs ir iš kitų, – jam atsakęs prezidentas. – Sutinku, kad padaryta ir negražiai, ir neprotingai. Matau, kad Požėla nesugeba tinkamu būdu tvarkos krašte palaikyti o ir V. Čepinskis skuba patenkinti lenkų mažumos išpūstus reikalavimus, visai nežiūrėdamas ar nesuprasdamas lietuvių visuomenės, ypač jaunosios inteligentijos nuotaikų.

– Iš to seka, pone prezidente, kad socialdemokratų ministrai sąmoningai ar dėl nesugebėjimo veda valstybės bei tautos reikalus labai pavojingu keliu. Ar ne geriau būtų nuo socialdemokratų atsisakyti, o sudaryti koaliciją su krikščioniškuoju bloku? – siūlė R. Skipitis.

– Manau, kad taip būtų geriau, ir taip bus padaryta. Tik reikia dar keletą mėnesių palaukti.

Bet tų kelių mėnesių nebebuvo. Ant sienos jau buvo parašyta (pagal bibliją): "Meneh tekeli u pharsin" (atsverta, suskaityta ir padalyta). Sukilimo valanda jau buvo numatyta – gruodžio 17 d. 2 val. po vidurnakčio.

Tarptautinių įvykių apžvalga

(Atkelta iš 2 p.)

• Rusijos prezidentas Boris Jelcin vėl praleido kelias dienas Maskvos ligoninėje, nes pasikartojo plaučių uždegimas. Jam dabar yra 68 metai.

• D. Britanija perdavė valdymo galias Šiaurinės Airijos sudarytai valdžiai. Jos vadovas David Trimble, vadinamas Pirmuoju Ministru, yra protestantas, o jo pavaduotojas Seamus Mallon – katalikas. Ministrų kabinete yra 10 narių.

• Gruodžio 19 d. Rusijoje įvyks parlamento rinkimai. Užsienio stebėtojai mano, kad daugumą parlamente vėl gali laimėti komunistai, nors jų vadovas Gennadij Žuganov esąs labai netikęs. Jis patenkė partijai, pašalindamas vadinamuosius krikščionis socialistus ir palaikydamas glaudžius ryšius su rusais antisemitais, nors tarp žydų yra daug nusipelnusių komunistų partijos veikėjų. Daug komunistams gali padėti deši-

nių Rusijos jėgų susiskaldymas ir partijų dėmesys prezidento rinkimams, kurie įvyks ateinančių metų vasarą. "Dešiniųjų" jėgų kandidatu greičiausia bus dabartinis premjeras Vladimir Putin, o jo svarbiausiu konkurentu ketina tapti komunistų vadovas G. Žuganov.

• JT Saugumo taryba ne labai vieningai priėmė JAV pasiūlytą nutarimo projektą, vadinamą "maistas už naftą". Šiuo nutarimu pratęstas leidimas Irakui šešis mėnesius pardavinėti naftą ir už gautas lėšas pirkti maistą. Prieš tokį pratęsimą balsavo Prancūzija. Balsuojant susilaikė: Kinija, Rusija ir Malaizija. Nutarimui priimti reikėjo 9 balsų, o gauta 11.

• JAV gynybos sekretorius W. Cohen, kalbėdamas Briuselyje NATO šalių gynybos ministrų pasitarime, išpėjo klausytojus, kad pasaulyje yra ir daugiau valstybių, ne-

skaitant tokių atominių galybių, kaip Rusija ar Kinija, kurios gali išplėsti savo raketinių ginklų pramonę. Ilgų nuotolių raketos gali pasiekti tolimus taikinius, kalbėjo sekretorius, paminėdamas Šiaurės Korėją, Iraną, Iraką. Tokios šalys, jei ir neturės branduolinių užtaisų, gali panaudoti biologinius ar cheminius ginklus. Todėl negalima mažiau lėšų skirti gynybai taupumo sumetimais, sakė W. Cohen. Kitą dieną jis kalbėjo Hamburge suvažiuosiantiems Vokietijos kariuomenės vadams. Čia jis kritikavo Vokietijos vyriausybės nutarimą sumažinti išlaidas gynybai. Karo veiksmai Kosove parodė, kad Europos sąjungininkai yra gerokai atsilikę transporte, oro žvalgyboje ir tiksliajame bombardavime.

• Jungtinės Tautos nusprendė pasitraukti iš Haiti salos, iki kovo 15 d. paliekant ten tik policijos pajėgas.

DEŠIMTMETIS BE BERLYNO SIENOS

(Atkelta iš 1 p.)

kad Rytų Vokietijos režimo pastovumas sąlygoja Rytų ir Vakarų pusiausvyrą ir padeda laikytis 1945 metais sudarytų taikos susitarimų. Tikėtasi, kad Rytų vokiečiams, esant uždarytiems savame krašte, santykiai tarp Amerikos ir Sovietų Sąjungos galėtų atlyžti.

Nepaisant *Kennedy* administracijos tylaus susitaikymo su sienos pastatymu, joks Amerikos politikas nenorėjo viešai pasirodyti, pritarius joms buvimui. Praėjus šešioms dienoms nuo sienos atsiradimo, JAV viceprezidentas *Lyndon B. Johnson* lankėsi Vakarų Berlyne ir pareiškė tvirtą Amerikos pasiryžimą ginti antrosios šio miesto pusės gyventojų laisvę. 1963 m. birželio mėnesį Vakarų Berlyne apsilankęs *John F. Kennedy* savo garsioje kalboje berlyniečiams pasisakė:

– *Ich bin ein Berliner* (aš esu berlyniečis).

Po dvidešimt ketverių metų – 1987 m. birželio 12 d. toje pačioje Berlyno vietoje JAV prezidentas *Ronald Reagan* kvietė Sovietų Sąjungos prezidentą:

– *Ponas Gorbačiovai, nugriauk šią sieną.*

Iš esmės tą M. Gorbačiovas ir padarė.

Gedulingas laidotuvių maršas Berlyno sienai buvo sugrotas 1989 m. liepos 17 d., kai Vengrija panaikino sienos su Austrija perėjimo kontrolę. Rytų Vokietijos piliečiai urmu pasipylė į Veng-

riją, o po to – į Austriją. Leipcige Rytų Vokietijos disidentai pradėjo rengti naktinius suėjimus prie Nikolaj bažnyčios. Jie meldėsi už taiką, o vėliau su žvakėmis žygiavo gatvėse, nepaisydami policijos bandymų trukdyti šias eisenas. Daugelis Rytų vokiečių rasdavo prieglobstį Lenkijoje ir Čekoslovakijoje veikiančiose Vakarų Vokietijos ambasadose, iš kurių vėliau pervaziuodavo į Vakarus.

1989 m. spalio 7 d. M. Gorbačiovas atvyko į Rytų Berlyną paminėti 40-ąsias Rytų Vokietijos metines. Jos vadas *Erich Honecker* vylėsi, kad Gorbačiovas panaudos Rytų Vokietijoje esančius 325 tūkst. Sovietų Sąjungos karių ir sutramdys sąmyšį. Tačiau M. Gorbačiovas, kaip amerikiečiai sako, "ėmė ir patraukė kilimą iš po jo kojų". Jis pareiškė, kad "kas vėluoja veikti laiku, tą baudžia istorija". Tai buvo neabejotinas perspėjimas Rytų Vokietijos režimui: pasikeisti arba numirti.

Po vienuolika dienų trukusių milžiniškų demonstracijų, vykusių Leipcige ir reikalavusių demokratinių laisvių bei laisvų rinkimų, *E. Honecker* atsistatydino iš visų partinių ir valstybinių pareigų. Jo vietą užėmė *Egon Krenz*. Rytų Berlyne prasidėjo pusmilijoninės minios demonstracijos. Demonstrantų reikalavimai vis didėjo. Lapkričio 7 d. atsistatydino vyriausybė. Dar po dienos masiškai pasitraukė

kompartijos politbiuro nariai.

Lapkričio 9 d. popietę Politbiuro narys *Guenther Schabowski* paskelbė spaudai, kad bus priimami asmeniškai prašymai kelionėms į užsienį ir netrukus bus išduodami leidimai išvykti. Minios susirinko prie perėjimo vietų. Valdžia nusileido ir atidarė vartus. Nebesitveria savyje ir rytiečiai, ir vakariečiai bendrai šventė išsilaisvinimą. O dar po vienuolikos mėnesių prasidėjo Vokietijos susivienijimas.

Rytų Vokietijos žlugimo garsas nuaidėjo per visą Rytų Europą. Čekoslovakijoje komunistinė valdžia žlugo per dvi savaites. Rumunijos diktatorius *Nicolae Ceausescu* buvo nuverstas, o po mėnesio jam ir jo žmonai įvykdyta mirties bausmė. Po dvidešimt mėnesių Sovietų Sąjunga, išsilaikiusi 74 metus, subyrėjo.

Kaip praneša "*Tribune News Service*", šiemet, minint dešimtmetį nuo sienos nugriovimo, Berlyne susitiko trys Šaltojo karo metu buvę vadovai: tuometinis JAV prezidentas *George Bush*, Vokietijos kancleris *Helmut Kohl* ir Sovietų Sąjungos prezidentas Michail Gorbačiovas. *G. Bush* buvo suteiktas Berlyno garbės piliečio vardas. Ceremonijoms vadovavo *H. Kohl*.

Taip užsibaigė dar vienas "grandiozinis" Rusijos didybės sapnas. Nemanau, kad jis buvo paskutinis. Rusai lengvai nepamirš, kad valdė pusę pasaulio.

PASAULIS IR LIETUVA

• **KOL DIDIEJI POSĖDŽIAUJA.** NATO gynybos ministrai susitikime Briuselyje tarėsi su 25 šalių – partnerių Europos-Atlanto partnerystės taryboje – atstovais dėl būsimų bendrų taikos misijų. Buvo susitarta toliau tęsti darbą, derinant šalių partnerių ginkluotąsias pajėgas prie plėtojamų bendrų standartų ir mokant jas anglų kalbos. Taip pat apžvelgtas gynybinis bendradarbiavimas pagal NATO "Partnerystės taikai" programą. Rusija derybose nedalyvauja. Susitikime Čėčėnijos klausimas nebuvo aptariamas. (DPA)

• **APGAILESTAVIMAI.** NATO šalių gynybos ministrai susitikime Briuselyje pareiškė, kad nenumatoma iš Europos visiškai išvesti JAV branduolinio ginklo. NATO apgailestauja, kad Rusija, užtikrindama savo saugumą, vis labiau pabrėžia branduolinį poveikį. NATO šalių gynybos ministrai taip pat apgailestauja, kad Rusija vis dar pilnai neatnauja bendradarbiavimo, numatyto Rusijos ir NATO santykių pagrindų akte. (ITAR-TASS)

• **LORDAS TEBELAUKIA.** Europos Tarybos parlamentinės asamblėjos (ETPA) prezidentas lordas *Russell Johnston* pareiškė, jog Rusijos narystė ETPA gali būti sustabdyta, jei ji ir toliau nepaisys raginimų nutraukti karinį puolimą Čėčėnijoje. Jis sakė, jog tebelaukia Rusijos atsakymo į Nuolatinio komiteto lapkričio 4 d. rezoliuciją, kurioje Rusija raginama "nepažeidinėti žmogaus teisių, vengti civilių gyventojų puolimo ir pasirašyti paliaubas". Rusijos priėmimas į Europos Tarybą 1996 m. buvo susietas su pasižadėjimu nutraukti pirmąjį karą Čėčėnijoje. *R. Johnston* ketina susitikti su Čėčėnijos užsienio reikalų ministru Ilja Achmadov. (REUTERS)

• **SVARBIAUSIA KLIŪTIS – MAŽUMAS.** JAV nevyriausybinių NATO plėtros komiteto prezidentas *Bruce P. Jackson*, skaitydamas pranešimą Estijoje, nurodė, jog ant-rasis NATO plėtros etapas bus gerokai sunkesnis negu pirmasis. Sunkumus, pasak jo, kelia naujų kandidačių mažumas. Jo manymu, Baltijos valstybės gali tapti NATO narėmis 2004 arba 2005 metais, kadangi iki 2002 m. jos narystei pakviestos nebus. Per šį laikotarpį reikia sėkmingai pasiruošti stojimui politiniu ir teisiniu požiūriais. (BNS)

• **O RUSIJA NENORI.** "Heritage Foundation" tyrimų centro Maskvos skyriuje dirbantis politologas Jevgenij Volk teigia, kad nė viena Rusijos politinė jėga nėra suinteresuota gerinti Rusijos ir Estijos santykių. Siekis neleisti Baltijos valstybėms tapti NATO narėmis yra visokeriopo vengimo pasirašyti sienos sutartį su Estija priežastis. (BNS)

• **ŽUDIKŲ ULTIMATUMAS.** Rusijos karinės pajėgos Grozne išplatino lapelius su ultimatumu: kovotojai turi pasiduoti ir iki gruodžio 11 d. palikti miestą; nepaklusę šiam reikalavimui bus laikomi teroristais ir bus naikinami artilerijos bei aviacijos. Įvairių Rusijos šaltinių teigimu, sostinėje tebėra apie 40 000 taikių gyventojų, o Generalinio štabo viršininko pavaduotojas Valerij Manilov laikraščiui "Die Welt" teigė, kad jų yra ne daugiau kaip 1000. Rusijos premjeras Vladimir Putin per televiziją paaiškino, kodėl Vakarai neizoliuoja Rusijos dėl Čėčėnijos puolimo: Rusija pasauliui patraukli tik būdama "pilnavertė ir stipria valstybe". B. Jelcin priminė, kad Rusija turi daug branduolinių ginklų. (ITAR-TASS)

• **JAV PAGALBA RUSIJAI.** Baltieji Rūmai leido suprasti, kad Vašingtonas tikriausiai neatsisakys pagalbos Rusijai, nežiūrint griežto prezidento B. Clinton pasisakymo dėl situacijos Čėčėnijoje. Prezidento atstovas spaudai *Joe Lockhart* teigė, jog didžioji JAV pagalbos Rusijai dalis skiriama branduolinės grėsmės sumažinimui bei demokratijos vystymui ir teigė, kad pagalbos atsisakymas dėl įvykių Čėčėnijoje pažeistų JAV interesus. (REUTERS)

• **GUDIJOS PRIJUNGIMAS.** Kremliuje Boris Jelcin ir Aleksandr Lukašenka pasirašė Rusijos ir Baltarusijos sąjunginės valstybės sudarymo sutartį. Taip pat buvo pasirašyta Veiksmų sutartys įgyvendinti programą. Joje numatoma iki kovo pabaigos pasirašyti susitarimą dėl vieningos valiutos įvedimo. Pradedama pasienio bendradarbiavimo ilgalaikė strategija, vienodinami įstatymai teisėsaugai ir spectarnyboms, priimama vieninga karinė doktrina, kuriama vieninga kainodara, jungiamos energetikos ir transporto sistemos. Nuo 2001 m. vykdoma vieninga mokesčių politika. (INTERFAX)

• **BALTIJOS VALSTYBIŲ POŽIŪRIS.** Baltijos valstybės ramiai pasveikino Rusiją ir Baltarusiją, pasirašius sąjungos sutartį. Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos pareiškime sakoma, jog Lietuva tikisi, kad ir šios šalys gerbs jos teisę stoti į ES ir NATO. Latvijos URM valstybės sekretorius Maris Riekstinis sakė, jog sąjungos sutartis nesukels jos dalyvių nesutarimų su kitomis šalimis. Tik Estijos URM atstovas Taa-vi Toomas pareiškė nerimą dėl galimo nedemokratinės Baltarusijos poveikio trapijai Rusijos demokratijai. (REUTERS)

TOKIA LIETUVIŠKA SAVAITĖ

Ar bus atsisakyta "tylėjimo politikos"?

• Seimo parlamentinės ryšių su Čėčėnija grupė reikalauja sustabdyti Rusijos narystę ESBO bei Europos Taryboje, perduoti Rusijos valdžios bei karinių sluoksnių atstovus, vykdžiusius čėčėnų tautos naikinimą, tarptautiniam Hagos tribunolui už nusikaltimus žmogiškumui. Vilniuje įsteigta visuomeninė Čėčėnijos atstovybė.

Paskolos, labdara ir ūkio atkūrimas

• Statistikos departamento duomenimis, per šiuos metus naftos produktai Lietuvoje pabrango 102 proc., arba daugiau kaip dvigubai. Lapkričio mėnesį, palyginti su praėjusių metų gruodžiu, vidaus rinkoje parduotų naftos produktų kainos išaugo 79,7 proc., o eksportuojamos produkcijos kainos padidėjo 113,2 proc.

• Baltarusija ir toliau beveik nemoka Lietuvai skolų už patiektą elektros energiją. Lapkričio mėnesį Baltarusija pinigais ir prekėmis gražino tik 5,6 mln. litų, nors pagal abiejų pusių pasirašytą susitarimą turėjo būti sumokėta 40,4 mln. dolerių. Spalio mėnesį iš numatytų 12,8 mln. litų gražinta tik 616 tūkst. Energetikos ekspertai įsitikinę, kad Lietuva niekada neatgaus daugiau nei 300 mln. litų iš Baltarusijos.

• Elta pranešė, kad Lietuva iki kitų metų vidurio gali gauti 100 mln. JAV dolerių paskolą. Tokią viltį Premjerui A. Kubiliui suteikė Pasaulio banko direktorius Baltijos šalims ir Lenkijai *Basil Kavalsky*.

• Baigėsi programa "Labdara-2000", kurią surengė Almos Adamkienės fondas kartu su kompanija "Procter and Gamble". Jai buvo skirta 400 tūkst. litų. Parama suteikta dešimčiai vaikų įstaigų - vaikų namams, internati-

nėms ir bendrojo lavinimo mokykloms.

• Centro sąjungos frakcijos narys Kęstutis Glaveckas teigia, kad kitais metais ekonominės krizės padarinius jaus dauguma Lietuvos gyventojų. Parlamentaro teigimu, ūkio atsigavimo "geriausiu atveju" galima tikėtis kitų metų antroje pusėje.

Geri darbai ir pagerbimai

• Panevėžio miesto tarybos posėdyje J. Miltinio teatro aktoriui Donatui Banioniui už nuopelnus šalies menui ir Panevėžio kultūrai suteiktas miesto Garbės piliečio vardas. Prieš 55 metus atvykęs į Panevėžį ir čia pradėjęs aktoriaus kelią, D. Banionis ne kartą gavo pasiūlymų gyventi ir dirbti kitame mieste ar net kitoje valstybėje, tačiau liko Panevėžyje. Per 55 metus jis sukūrė 103 vaidmenis teatre ir daugiau kaip 60 kine.

(Nukelta į 5 p.)

TOKIA LIETUVIŠKA SAVAITĖ

(Atkelta iš 4 p.)

• Seimo Pirmininkas Vytautas Landsbergis, susitikęs su Klaipėdos miesto sportinių šokių kolektyvu "Žuvėdra" ir jo vadovais, padėjo jiems už pergalę. Svečiai buvo apdovanoti Seimo atminimo medaliais bei padėkos raštais. V. Landsbergis sakė: "Kuo met pamatai taip ryžtingai i priekį einančią jaunąją kartą, pagalvoji, jog vis dėlto kažkas gerai padaryta per dešimtį metų".

• Žemės ūkio ministerijos parodų salėje supažindinta su nauja Šarūno Laužadžio knyga "Lietuvos ažuolai".

Valdžios vyrų gimtadieniai ir "kuklios dovanėlės"

• Gruodžio 8 d. ministrui pirmininkui Andriui Kubiliui sukako 43 metai. Vyriausybės darbuotojai įteikė puokštę gėlių. Premjeras bendradarbius pavašino kava. Gėlių A. Kubilius sulaukė ir iš kolegų konservatorių. Dar praėjusią savaitę, pasak premjero atstovo spaudai Audriaus Bačiulio, ministrų kabinetas eilinio gimtadienio sulaukusiam premjerui padovanojo paveikslą.

Kiek "stambesnės" dovanos A. Kubilius sulaukė iš Seimo Centro frakcijos - skalbimo mašinos. Spauda primena, kad pastaruoju metu skalbimo mašinos tapo populiariausia dovana aukštų valdininkų gimtadienio proga: lapkričio 16 d. pavaldiniai 50-mečio proga skalbimo mašiną dovanojo generaliniam prokurorui Kaziui Pėdnyčia. Tiesa, A. Kubiliui centristai padovanojo ... žaislinę skalbimo mašiną.

• Lietuvos prokuratūros generalinė kolegija, kurią sudaro prokuratūros skyrių bei apygardų prokuratūrų vadovai, Kaziui Pėdnyčiai gimtadienio proga dovanoję vertingas dovanas, paskelbė, kad jų viršininko elgesys negali būti vertinamas kaip tarnybinės etikos ar įstatymų pažeidimas. Kolegijos narių teigimu, dovanos yra darbuotojų valios ir pagarbos išraiška, laikantis priimtų tradicijų.

Vyriausioji tarnybinės etikos komisija pranešė, kad nesvarstys generalinio prokuroro Kazio Pėdnyčios elgesio, nes to neleidžia komisijos nuostatai.

Dosnumas

Seimo pirmininkas dalija titulus, skelbia "Lietuvos rytas". Pirmojo sekretoriaus diplomatinis rangas suteiktas jo patarėjai užsienio politikos klausimais Jolantai Jacovskienei ir atstovei spaudai Loretai Zakarevičienei. Antrojo

sekretoriaus rangą taip pat gavo Seimo pirmininko sekretoriato vadovo pavaduotoja Genė Kurilienė.

Dosnūs savo padėjėjams buvo ir kiti valstybės vadovai. Pirmojo sekretoriaus diplomatinis rangas suteiktas Gedimino Vagnoriaus Vyriausybės kanceliarijos konsultantui užsienio politikos klausimais Andriui Pulokui. Antrojo sekretoriaus rangą gavo Prezidento V. Adamkaus referentė užsienio politikos klausimais Dalia Sukackienė. Trečiąją sekretore tapo G. Vagnoriaus Vyriausybės kanceliarijos konsultantė Asta Andrijauskienė, atašė - Lietuvos Prezidento referentas, Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto studentas Laimonas Tallat-Kelpša. "Naujai iškepti" diplomatai, nors ir nedirbantys diplomatinio darbo, jau gauna priedus prie atlyginimų: J. Jacovskienei, L. Zakarevičienei ir A. Pulokui kas mėnesį iš biudžeto išmokama po 350 litų. Po 300 litų gauna G. Kurilienė ir D. Sukackienė. A. Andrijauskienės priedas siekia 262, L. Tallat-Kelpšos - 225 litus.

Rinkimams artėjant

• Lietuvių nacionalinės partijos ir "Jaunosios Lietuvos" sąjunga pasitraukė iš specialiai savivaldybių tarybų rinkimams įkurtos Lietuvos kaimo ir miesto sąjungos.

• Lietuvos socialdemokratų partijos frakcija "Socialdemokratija 2000" gruodžio 18 dieną steigiamojoje konferencijoje kurs naują socialdemokratinę partiją.

Kaip naudotis laisve?

• Televizijos stotims dažnius skirstanti ir transliavimo leidimus suteikianti radijo ir televizijos komisija pareiškė, kad kai kurios TV3 laidos yra neetiškos, todėl stotis gali netekti transliavimo leidimo.

• Aukštesnysis administracinis teismas paskelbė sprendimą grąžinti Vidą Pabarškaitę-Graziene į kultūros atašė JAV pareigas ir priteisė jai kompensaciją už visą priverstinės pravaikštos laiką - 13 tūkst. 741 litą 8 ct. Tačiau ši pareigybė - panaikinta.

Tai bent "Žalgiris"!

• Kauno "Žalgiris" pagaliau sulaukė vieno iš keturių kandidatų, tikriausiai pakeisiančių komandai netikusius įžaidėją Corey Beck ir puolėją Ivaną Grgatą. Vakar į Lietuvą atvyko 24 metų 177 cm ūgio juodaodis gynėjas amerikietis Chris Garner. "Žalgiris" laukia taip pat iš JAV atvykstančio atakuojančio gynėjo Louis Bullock. Į komandą dar pretenduoja amerikiečiai - įžaidėjas Litterial Green bei atakuojantis gynėjas Saddi Washington.

(Parengta pagal Eltos pranešimus. - J.J.)

LR KONSULATO VEIKLA

LR Garbės konsulė ir slovėnų radijo laidų vadovas Tony Petkovsek - Cleveland, Ohio miesto tarybos pirmininko Michael Polensek gimtadienio šventėje. J. Jasaičio nuotr.

Lietuvos Respublikos Garbės konsulė "The Plain Dealer" redakcijos surengtoje šventėje plačiai papasakojo apie lietuvių veiklą ir Lietuvos ryšius su JAV. V. Stankaus nuotr.

ALTS Los Angeles skyriaus veiklos 50-metis

Antanas Mažeika

3

Tais pačiais metais surengtas 1863 metų sukilimo ir Kražių skerdynių 100 metų sukakties minėjimas.

1964 m. ruoštas Pavasario pokylis praėjo labai jaukioje nuotaikoje. Programą atliko solistė Liucija Zaikienė.

1969 m. paminėtas rašytojo kan. Tumo Vaižganto 100-osios gimimo metinės.

1971 m. surengtas rašytojo laureato Jurgio Gliaudos naujos knygos "Simas" pristatymas lietuvių visuomenei.

1977 m. Philadelphia, PA, ALT s-gos Seime, pirmą kartą Los Angeles tautininkai buvo išrinkti į Sąjungos valdybą: inž. Antanas Mažeika - pirmininku, agr. Bronius Dūda ir inž. Vytautas Čekanauskas - vicepirmininkais, Edvinas Balceris - sekretoriumi ir Alfonsas Tumas - išdininku. Tai buvo didelis pasitikėjimo ir pagarbos išreiškimas toli esantiems Los Angeles skyriaus tautininkams.

Tais pačiais metais buvo ir kitas didelis įvykis mūsų nausėdijoje. Valstybės Departamentas raštu pranešė Lietuvos atstovui, kad Vytautui Čekanauskui yra suteiktas pripažinimas Lietuvos generaliniu garbės konsulu Los Angeles mieste. Jam atsiųstas pažymėjimas, liudijantis apie konsulinį statusą. Džiaugėmės tuo garbingu paskyrimu. Tačiau Vytautui Čekanauskui negalint eiti dviejų pareigų, reikėjo Sąjungos valdybos vicepirmininko pareigas perleisti teisininkui Jonui Mockui.

Tais pačiais metais ALT s-gos Los Angeles skyriaus ir Lietuvių Tautinių namų valdybos surengė Los Angeles lietuvių visuomenei pristatymą naujai išrinktai ALT s-gos valdybai.

1979 m. Čikagoje, ALT s-gos XVI Seime, esamoji, iš Los Angeles tautininkų sudaryta Sąjungos valdyba buvo išrinkta sekančiai kadencijai.

1980 m. Los Angeles lietuvių visuomenė supažindinta su Tautinės sąjungos valdybos išleista knyga "Tautinės minties keliu".

Tais pačiais metais Los Angeles mieste vyko VLIK'o seimas. Visas skyrius stipriai prisidėjo prie jo surengimo bei pravedimo. Seime dalyvavo ir Tautinės sąjungos pirm. inž. Vaclovas Mažeika bei trys buvę Sąjungos pirmininkai: Teodoras Blinstrubas, inž. Jonas Jurkūnas ir inž. Antanas Mažeika. Pastarasis buvo Seimo rengimo komiteto pirmininkas.

1986 m. - ekskursija Karibų jūroje. Kelionę organizavo ALT s-ga. Jai vadovavo "Amber" kelionių biuro vedėja Vida Jonušienė. Šioje kelionėje iš Los Angeles skyriaus dalyvavo šešiolika narių.

Tais pačiais metais Los Angeles mieste įvyko ALT s-gos devynioliktas Seimas. Los Angeles skyriui teko garbė priimti suvažiavimo atstovus, atlikti milžiniškus pasiruošimus seimui ir banketui. To metu valdybą sudarė: Rūta Sakienė - pirmininkė, Jonas Petronis ir Pranas Dovydaitis - vicepirmininkai, Vytautas Šeštokas - sekretorius ir Ramūnas Bužėnas - išdininkas.

Tais pačiais metais Austrijos sostinėje Vienoje įvyko Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencija, kurią suorganizavo Pasaulio baltijiečių santalka. Šiose demonstracijose dalyvavo 203 lietuviai: iš JAV ir Kanados - 127, iš Vakarų Vokietijos - 70, iš Prancūzijos - 2 ir po vieną iš Šveicarijos, Italijos, Australijos ir Venesuelos. Iš Los Angeles skyriaus dalyvavo 7, - Rūta Sakienė, Aleksas ir Made Kiršoniai, Antanas ir Liucija Mažeikos, Dana Paškevičienė ir Vladas Šimoliūnas.

Iš Vienos vykome į Londoną, kur lapkričio 7 - 8 d.d. įvyko VLIK'o seimas. Jame aktyviai dalyvavo seimo atstovai Aleksas Kiršonis ir Antanas Mažeika, kuris buvo išrinktas į seimo prezidiumą.

1987 m. surengta Kanklių muzikos ir dramos popietė. Programą atliko pirmą kartą Los Angeles pasirodžiusi kanklininkė virtuozė Mirga Bankaitytė ir aktorius Petras Maželis.

1990 m. Bostone įvyko Amerikos lietuvių tautinės sąjungos XXI seimas. Šiame seime buvo išrinkta nauja sąjungos valdyba. Pirmininku tapo dr. Povilas Švarcas. Buvo patvirtinta jo pristatyta valdyba: Rūta Sakienė, Jonas Petronis, Ramūnas Bužėnas ir Karolis Milkovaitis - visi iš Los Angeles skyriaus.

1991 m. Los Angeles, Beverly Wilshire viešbutyje, įvyko Lenkijos Prezidento Lech Walesa pagerbimas, dalyvaujant 800 kvietinių svečių. Lenkijos prezidentą lietuvių organizacijų vardu pasveikino ir įteikė dovaną ALTS Los Angeles skyriaus pirm. Liucija Mažeikienė.

(Pabaiga - kitame numeryje)

Lietuvos ambasados pranešimas

LIETUVOS IR JAV BENDRADARBIAVIMAS, VYKDANT ŠVIETIMO REFORMAS

Gruodžio 9 d. darbo vizitą Vašingtone baigė Švietimo ir mokslo viceministrė Vaiva Vėbraitė. Jos kelionės tikslas – su JAV atstovais aptarti bendradarbiavimo švietime ir moksle galimybes, užmegzti naujus ryšius. Viceministrė susitiko su Švietimo departamento sekretoriumi *Richard W. Riley*, Valstybės departamento Europos viešosios diplomatijos įstaigos direktoriumi *Brian E. Carlson*, Pasaulio banko, *APPLE* bendrijos, *Maryland* ir *Gallaudet* universitetų, nevyriausybinių organizacijų ir JAV žiniasklaidos atstovais.

Per pirmąjį oficialų Lietuvos Švietimo ir mokslo ministerijos atstovės susitikimą su JAV Švietimo departa-

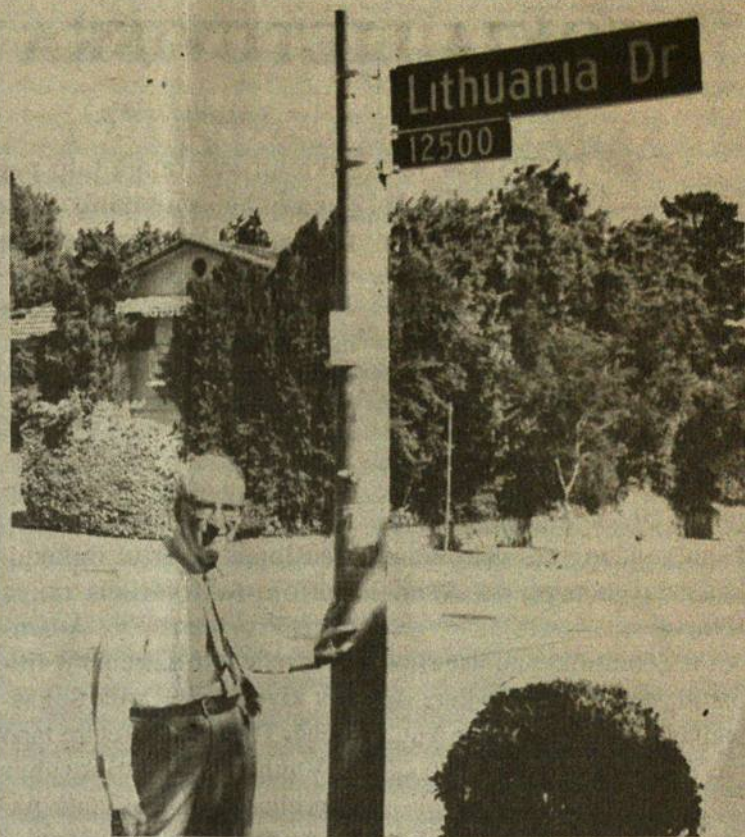
mento sekretoriumi viceministrė supažindino jį su Lietuvoje vykdoma švietimo reforma, kvietė JAV prisidėti, įgyvendinant naujus pilietinio ugdymo ir istorijos mokymo projektus, aptarė keitimosi mokytojais galimybes, aukštojo mokslo klausimus. Departamento sekretorius *R. W. Riley* labai teigiamai įvertino Lietuvoje vykdomą švietimo reformą ir pritarė viceministrės pasiūlymui plėtoti abiejų valstybių atitinkamų įstaigų bei specialistų ryšius.

Valstybės departamente viceministrė V. Vėbraitė pasiūlė įsteigti dvišalę Lietuvos – JAV *Fulbright* komisiją. JAV *Fulbright* programa kasmet teikia stipendijas studentams, mokslininkams, moky-

tojams bei viešosios administracijos specialistams, kad jie galėtų studijuoti ir tęsti tyrimus JAV mokslo institucijose. Tokias komisijas JAV yra įsteigusi beveik su visomis Europos valstybėmis. Viceministrė atkreipė dėmesį, kad dvišalės *Fulbright* komisijos įsteigimas prisidėtų prie geresnio dviejų valstybių visuomenės supratimo bei įstaigų, profesinių ir asmeninių ryšių plėtojimo.

Reikšmingas ir viceministrės V. Vėbraitės apsilankymas *Gallaudet* universitete. Ji domėjosi šios aukštosios mokyimo įstaigos patirtimi, mokant žmones, kurių klausa yra sutrikusi.

Parengė Rolandas Kačinskas

Algirdas Gustaitis 1961 m. vasario 2 d. iš Los Angeles miesto vadovybės išrūpino, kad dvi gatvės būtų pavadintos Lietuvos vardu. Kėstučio Šalavėjaus nuotraukoje: A. Gustaitis prie vienos iš tų gatvių – *Lithuania Drive* 1999 m. spalio 17 d. Greta yra *Lithuania Place*.

PAMINĖJOME 81-ĄJĄ LIETUVOS KARIUOMENĖS SUKAKTĮ

Šią sukaktį *Los Angeles* lietuviai paminėjo lapkričio 28 d. Minėjimas pradėtas vėliavų pakėlimu šv. Kazimiero parapijos kieme. Pakėlimui vadovavo Juozo Daumanto šaulių kuopos vado pavaduotojas Vytautas Vidugiris. Sekdami organizacijų vėliavas, suėjome į bažnyčią iškilmingoms pamaldoms. Šv. Mišias aukojo ir turiningą patriotinį pamokslą pasakė parapijos vikaras kun. Stanislovas Anužis. Puikiai giedojo parapijos choras, vadovaujamas muziko Viktoro Ralio.

Po pamaldų susirinkome į parapijos salę minėjimo akademinei daliai. Renginį pradėjo ramovėnas Vladas Gilyš. Jam pakvietus, atsistojimu pagerbti Tautos didvyriai, žuvę kovose dėl Lietuvos nepriklausomybės, savanoriai – kūrėjai, partizanai, Sibiro kankiniai, politiniai kaliniai ir šiais metais mirę ramovėnas psk. Jonas Salys.

[vadinį žodį tarė ramovėnų pirmininkas inž. Antanas Mažeika. Paminėjęs vietos ramovėnų veiklą per 48 me-

Feliksas Masaitis

tus. Kasmet buvo rengiami Kariuomenės dienos minėjimai, kurie buvo gausiai lankomi. Praėjusiais metais, ramovėnų centro valdybai pranešus, kad jie negalės išleisti LKV "Ramovės" veiklos III-ojo tomo, *Los Angeles* ramovėnai, kurie buvo vieninteliai, pristatę tai knygai žinias, nutarė patys ją išleisti. Prisdėjus vietos birutietėms, knyga išleista ir skaitytojų gerai įvertinta. Kuklus rašytas žodis tebūna paminklu visiems, kurie dirbo Lietuvai.

Trumpa, bet prasminga kalba minėjimą pasveikino Lietuvos Garbės gen. konsulas Vytautas Čekanauskas. Pagrindinę kalbą pasakė visuomenininkas, redaktorius Karolis Milkovaitis. Vengdamas kartoti kiekvienais metais girdimas žinias, pranešė jas pateikė daug ne visiems žinomų ar net negirdėtų įdomių faktų. Įtikinančiai pabrėžta, kad Lietuvos vyriausybė protingai pasielgė, nutardama nesipriešinti ginklu

pirmajai sovietų okupacijai, nes tai būtų kainavę daug gyvybių atnešę skaudžias karo pasekmes, o rezultatai būtų buvę tie patys. Paskaita buvo tikrai įdomi, dėmesingai išklausyta ir palydėta gausiais plovimais.

Po paskaitos, pasiprašęs žodžio, dr. Algirdas Kanauka papasakojo apie Stasio Knežio angliškai parašytą knygą "*War in Chechnya*", patardamas ją paskaityti, nes ten yra daug lietuviams įdomių žinių.

Meninę dalį atliko *Los Angeles* mėgiama solistė Stasė Pautienienė. Jai akomponavo *Swetlana Transky*. Solistė padainavo: A. Kačanausko "Kad aš našlaitėlė" ir "Vai gražu, gražu", V. Jakubėno "Nurimk, sesut", Šimkaus "Liepė man motulė", O. Metrikienės "Ten mano Tėvynė". Klausytojams prašant, solistė dar padainavo "*Memory from Cats*". Minėjimas baigtas Lietuvos himnu. Po programos visi pakviesti į apatinę parapijos salę užkandžiams.

tome įvairią spaudą, daugiausia užsienio lietuvių, o kartais ir gautą iš Lietuvos. Štai *Cleveland, OH* lietuvių savaitraštis "Dirva" 1999 m. spalio 5 d. paskelbė tokią žinutę:

"Dr. K. Bobelis primena. Seimo narys K. Bobelis ragino Seimą neskubėti tvirtinti sienos su Rusija sutarties, nes de jure pripažintų

Kaliningrado sritį Rusijai ir atimtų iš Lietuvos teisę dalyvauti sprendžiant šios teritorijos likimą. "Aš nežinau nė vienos Europos valstybės, kuri būtų pripažinusi de jure Karaliaučiaus kraštą Rusijai", – teigė K. Bobelis."

Šioji žinia savotiškai nustebino, nes iki šiol – iki šių metų spalio – iš Lietuvos Seimo neteko girdėti, jog prieštarautų Prūsų krašto atidavimui Rusijai. Spalio 12 d. Čikagoje leidžiamas laikraštis "Draugas" pirmame puslapyje išspausdino tokią antraštę: "Seimas nori atkreipti pasaulio dėmesį į Karaliaučiaus sritį". Cituoju: "Vilnius, spalio 11 d. Seime įregistruotas nutarimo projektas, kuriuo ketinama pareikšti Lietuvos valią dalyvauti tarptautiniu mastu svarstant Karaliaučiaus srities demilitarizavimo ir tolesnės raidos klausimus."

Projektą "Dėl 1945 metų Potsdamo konferencijos nutarimų" pateikė ir įregistravo Seimo nariai: demokratas Saulius Pečiūnas, jaunalietuvis Stanislovas Buškevičius ir centristas Vytautas Čepas."

Oficiali Vilniaus nuostata buvo tokia, kad Karaliaučiaus srities statusas, žvelgiant istoriškai, yra galutinai sureguliuotas. Gi šis nutarimas duoda postūmį Lietuvos valdžiai ir lietuvių tautai pagalvoti apie Karaliaučiaus kraštą. Kas jis yra? Abejoju, kad 1999 m. pabaigoje lietuvių tauta galėtų atgauti Karaliaučiaus sritį nuo Nemuno iki Vyslos ar bent nuo Nemuno iki Potsdamo linijos. Lietuva prarado beveik dešimtį metų, nesirūpindama šia sritimi, nesikreipdama į pasaulio tautas. Remiantis dr. K. Bobelio ir kitų aukščiau minėtų asmenų pareiškimais, laikas būtų kreiptis į pasaulį, isto-

riniu požiūriu grindžiant lietuvių tautos reikalavimus, pateikiant istorinius duomenis. Prūsų žemės yra seniausia lietuvių tautos istorinė dalis, kuri turėtų priklausyti Nepriklausomai Lietuvai.

Sovietų Rusija, Antrojo pasaulinio karo metu, okupavusi Prūsiją, tenai išžudė apie 600 tūkstančių lietuvių kilmės žmonių. Į jų vietą atvežė rusus arba panašiai galvojančius iš tolimosios Azijos. O dabar skelbia, kad tai esąs jų senas kraštas. Tai yra neteisybė, kurią turėtų atitaisyti Lietuvos valdžia ir lietuvių istorikai.

Kaip Jūs manote, ar Lietuvos žmonės palaikys K. Bobelio ir kitų Seimo narių mintis dėl Karaliaučiaus krašto?

Aš norėčiau grįžti prie užsienyje veikusio Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto (VLIK'o), kurio pirminku ilgus metus buvo gerbiamas dr. K. Bobelis. Jo kvietimu ir kitų VLIK'o vyriausybės narių pritartimu, esu jiems kalbėjęs viena ar kita tema. VLIKas, baigdamas savo veiklą užsienyje (JAV), "ELTOS informacijose" (ELTA buvo jų oficialus leidinys) 1991 metais, Nr. 12 paskelbė:

"Mažoji Lietuva yra lietuvių tautos ir jos gentainių žemė nuo seniausių amžių. Jokia kita tauta ar valstybė neturi pirmumo teisės į jos teritoriją. Baigiantis karui, sąjungininkai pavedė Sovietų Sąjungai laikinai administruoti Mažąją Lietuvą, įskaitant Karaliaučių (Kaliningrado sritį). Sovietų Sąjunga, piktnaudžiaudama pasitikėjimu, išteriojo ar išvarė to krašto gyventojus, sugriovė ūkį, kolonizavo šalį svetimais žmonėmis.

(Pabaiga - kitame numeryje)

ALGIRDAS GUSTAITIS – APIE KARALIAUČIAUS KRAŠTĄ

Su žinomu užsienio lietuvių visuomenininku, rašytoju, žurnalistu, kino kritiku, istoriku, Prūsijos istorijos tyrinėtoju Algirdu Gustaičiu kalbasi iš Lietuvos atvykęs istorikas Kęstutis Šalavėjus.

Gerbiamasis Algirdai, visai neseniai Seime vėl imta kalbėti apie Karaliaučiaus kraštą ir Potsdamo konferencijos nutarimus.

Gal galėtumėte tai pakomentuoti?

Gerb. Kęstuti Šalavėjau, man garbė išgirsti iš tavęs klausimus, nes pats esi jaunas istorikas. Tikiu, kad ateityje tavo raštai turės didelį svorį Lietuvos visuomenėje. Apie Karaliaučiaus kraštą mielai kalbu visiems žmonėms, kurie domisi lietuvių tauta, Lietuvos istorija. Visi mes skai-

Jaunimo puslapis

VAIKAI – LĖLIŲ TEATRO KŪRĖJAI

Vieną šeštadienio popietę Dievo Motinos Nuolatinės pagalbos parapijoje vaikams buvo suteikta galimybė iš arčiau pažvelgti į teatro spalvų ir garsų pasaulį. Sceninio meno mistika žavi ir vilioja ne tik vaiką, bet ir suaugusį. Puiki buvo p. Teresės Beržinskienės mintis pasikviesti mane į jaunučių ateitininkų kuopos susirinkimą. Kruopščios jo globėjos – T. Beržinskienė, Ramunė Totoraitienė, Regina Idzelienė, Kristina Sušinskienė paruošė skanią užkandėlę ir įvairius gėrimus vaikams, kurie, kaip visada, po lituanistinės mokyklos pamokėlių atskubėjo į erdvų kabinetą. Tik šį kartą jie čia atrado jau paruoštas dekoracijas ir šviesas lėlių spektakliui "Undinė". Jau vilkėjau spektaklio rūbais, kai sugužėję vaikai maloniai sveikinosi ir sėdosi į savo vietas. Džiaugiausi gražiu klegančiu būreliu.

Po užkandžių staleliai buvo greit patraukti į šoną, o apie dekoraciją jau lygiavosi vaikų kėdutės - kiekvienas norėjo išsirinkti patogiausią vietą, kad galėtų kuo geriau matyti ir girdėti. Žiūrovai – judrūs, ir mokytojos truputį nerimavo. Įjungiau spektaklio šviesas ir atverčiau pirmą pasakų knygos lapą...

Paslaptinga jūros gelmė, undinė, laivas, princas, audra, raganos burtai, oro dvasių pasaulis... Vaikai žingeidžiai sekė kiekvieną verčiamą lapą, kartais iš nuostabos aikčiodami, keičiantis scenovaizdžiams. Amžinos H.K.Anderseno aprašytos gyvenimo tiesos: meilė, drau-

Aktorė Onutė Pučkoriūtė padeda vedžioti "paukštį".
D. Zalenso nuotr.

gystė, pasiaukojimas artimui, tikėjimas, kad geri darbai suteikia sielai nemirtingumą, rado kelią į vaikų širdis. Pasi- baigus spektakliui, keletas vaikų priėjo ir mandagiai padėkojo, net pagyrė mane. Tai – ne pirmas kartas, kai po šio spektaklio sulaukiu pagyrimo iš vaiko. Buvo taip neįprasta, keista, bet džiugu. Juk tai – gražiausias autoriaus ir dailininko, kompozitoriaus ir aktorius bendro darbo įvertinimas. Smagu, kai vaikas pats nori prieiti, pasikalbėti, kartu pasidžiaugti.

Vėliau iš mažų stalelių buvo sudarytas vienas didelis stalas, prie kurio sutilpo visi vaikai. Norėjau juos pamokyti, kaip patiems pasigaminti

lėlę. Atsinešiau savo darbo marionetę – paukštį. Lėlė buvo specialiai grubiai padaryta, kad aiškiai matytusi visa kūno sandara, visi siūlai, kad būtų aišku, kaip, ką ir kur reikia surišti, sujungti, įtempti.

Parodžiau, kaip marionetę valdyti. Vėliau vaikai pasikeisdami "mokė" šį paukštį vaikščioti, sėdėti, gulėti. Net minties nebuvo, kad paukštis negyvas, o tik lėlė. Vaikai patys tapo kūrėjais. Tėvelių lietuviško auklėjimo ir mokytojų kantraus bei kruopštaus darbo bendras rezultatas – akivaizdus ir džiugus.

Ona Pučkoriūtė
Vilniaus teatro "Lėlė" aktorė

PABIROS

"Didelės krautuvės kasa. Prie jos graži kasininkė ir iškaba: "Tik ką ištekejau. Prašau atidžiai tikrinti gražą."

* * *

Kad sūnus nevėluotų į mokyklą, tėvas nupirko jam automobilį. Dabar šis keliai anksti, kad spėtų rasti vietą jo pastatymui.

* * *

Ponia, aš nesitikiu, kad jūs šuo nori man įkasti. Bet jis pradėjo kilnoti koją, gali įspirti.

Parinko S. Butvila

Archyvinėje Vlodo Bacevičiaus nuotraukoje – Romuvos stovykla Kanadoje, 1974 metais. Viduryje – a.a. kun. Stasys Kulbis SJ. Dešinėje – vadovas Remigijus Belzinskas.

Neseniai atvykusiems į Ameriką IMIGRANTAI IR PABĖGĖLIAI

Raimonda Mikatavagė
47

INTERNETAS

Vyriausybės įstaigos

<http://www.embassy.org>
Elektroninis ryšys su Vašingtone dirbančiais diplomatais.
<http://www.loc.gov>
Kongreso biblioteka.
<http://www.usps.gov>
JAV pašto tarnyba.
<http://www.usia.gov>
JAV vyriausybės žinių agentūra.
<http://www.census.gov>
JAV gyventojų surašymo biuras.
<http://www.cpsc.gov>
JAV plataus vartojimo gaminių apsaugos komisija.

Įvairūs adresai

<http://www.four11.com>
Nemokamas telefonų sąrašas, kuriame rasite beveik visus telefonų numerius ir elektroninio pašto adresus.
<http://www.ics.uci.edu/pub/websoft/wwwstat/country-codes.txt>
Šalių Interneto kodų sąrašas.
<http://www.fonts.com>
Kitų kalbų šriftai.
<http://rivendell.com/~ric/resources/dictionary.html>
Daugelio kalbų žodynai ir vertimas.
<http://www.travlang.com>
Greitas vertimas 33 kalbomis, ypač naudingas keliaujantiems.
<http://www.yahoo.com>
Vienas iš populiariausių paieškos mechanizmų. Surinkite savo šalies pavadinimą reikšminiais žodžiais ar fraze. Gausite visas žinias apie darbo vietas, programinę įrangą, TV ir radijo programas, vertimo paslaugas. Tai puikus būdas susipažinti ir bendrauti su savo tautiečiais arba kitų šalių žmonėmis.

Apie autore

Raimonda Mikatavagė gimė 1962 m. Lietuvoje, Kaune. 1972 m. jos šeima pabėgo iš sovietų okupuotos Lietuvos ir atvyko į Jungtines Valstijas. Ji yra JAV pilietė, kuri didžiuojasi savo lietuviškomis šaknimis. Raimonda

su pagyrimu baigė Maryland universitetą, įgydama marketingo bakalauro laipsnį. Baigusi universitetą, ji tęsė tarptautinio verslo studijas. Raimonda dirba medicinos reikmenų prekybos kompanijoje. Ji taip pat ne kartą vedė kvalifikacijos kėlimo seminarus prekybininkams. Yra parašiusi dvi knygas: "Kelionė į sėkmę" bei "Imigrantai ir pabėgėliai". Ši knyga jau išleista penkiomis kalbomis. Ištraukos iš abiejų knygų buvo spausdinamos "Dirvoje". Autorės telefono ir fakso numerius bei elektroninio pašto adresą ne kartą skelbėme. Susisiekt su autore, sužinosite, kaip šias knygas galima įsigyti. Beje, Raimondos knygos gali puikiai praversti besimokantiems anglų kalbos.

Raimondos Mikatavagė pastangos padėti imigrantams pritapti Amerikoje buvo pažymėtos specialiu Maryland valstijos gubernatoriaus raštu. Raimonda kas savaitę dalyvauja tiesioginėse televizijos programose – "Įgyvendintos svajonės" (*Dreams in Action*). Šioje programoje kalbamasi su įvairaus likimo žmonėmis, aptariamos jų svajonės, pasakojama apie sumanymus ir darbus.

Raimonda su vyru ir dukra gyvena Maryland valstijoje, netoli Baltimorės. 1997 metais ji dalyvavo Pasaulio lietuvių dešimtajame mokslo ir kūrybos simpoziume Čikagoje, švietimo sekcijoje. Raimonda pasidalino savo patirtimi, sukaupia dirbant su įvairaus likimo žmonėmis, atvykusiais į Ameriką.

Dėkojame Raimondai už daugiau kaip tris metus trukusį bendradarbiavimą "Dirvoje" ir lauksime naujų jos knygų. Esame gavę daugybę puikių atsiliepimų apie Raimondos patarimus naujakučiams. Jos uoliausi skaitytojai buvo jauni ir vidurinio amžiaus žmonės, neseniai atvykę į Ameriką. Lietuvoje išleistas jos knygas tuoj pat išpirkto.

Tiesa, prieš kurį laiką gavome ir vieną vienintelį nepatenkinto žmogaus laišką. Jį netrukus paskelbsime "Laiškų skyriuje". Bus gana gera proga pasišnekėti ir apie tarpusavio supratimą, ir apie lietuviškos spaudos ateitį.

Gyvenimas neribotą galimybių šalyje/ Raimonda Mikatavagė. – Kaunas: Šviesa, 1998. – 215 p.: iliustr. Tel: (410) 374-3117. Fax: (410) 374-3569. E-mail: books@melodija.com <http://www.melodija.com>

DIDYSIS "DRAUGO" KONCERTAS

Juozas Žygas

Visai teisėtai galime vadinti jį didžiuoju, kadangi jame vienu metu dalyvavo trys chorai. Ir svarbiausia, kad tai – ne šiaip sau chorai, bet patys išeivijos iškiliausi: Toronto "Volungė"; Klyvlendo "Exultate" ir Čikagos "Dainava". Džiugu, kad visų jų dirigentai yra gimę jau išeivijoje. Visi jie yra šeštadieninių liutuanistinių mokyklų auklėtiniai. Žinoma, muzikinį pasirengimą įgijo Amerikos viešosiose aukštesnėse ar net aukštosiose mokyklose. Bet ir tuos mokslus baigę, jie toliau liko aktyviais lietuviškos šeimos nariais. Mes galime didžiuliuoti, kad išeivija išaugino tokias chorvedes ir kompozitoras, kaip Rita Čyvaitė-Kliorienė, Dalia Skriskaitė-Viskontienė ir mūsų čikagietis Darius Polikaitis. Jie ne tik vadovauja, bet ir atjaunina kolektyvus. Kadangi man geriausiai žinoma, tai tą pastebėjau "Dainavos" ansamblyje. O tai reiškia, kad mūsų

meniniai kolektyvai dar ilgai gyvuos.

Šiam koncertui surengti reikėjo ir "generalinės dirigentės" bei režisierės, kad visus tris kolektyvus sutelktų į bendrą junginį. Sumanymas rengti tokį koncerto dar prieš porą metų kilo Marijai Remienei. Reikėjo padėti daug pastangų, kad dideli atstumai nebūtų tas veiksnys, kuris mus skiria. Taip pat reikėjo daug pastangų, kad Lietuvoje gyvenantieji tekstų autoriai ir kompozitoriai duotų savo sutikimą. Marijos Remienės dėka visa tai buvo nugalėta.

Koncertas įvyko lapkričio 28 d., sekmadienį, *Mother McAuley* aukštesniosios mokyklos auditorijoje. Nors ta auditorija tėra gal tik už šešeto "bloką" nuo manęs, bet iki šiol jos visai nežinojau. Auditorija yra maždaug amfiteatro formos ir talpina apie tūkstantį žiūrovų. Gal didelės propagandos, o gal ir gerų chorų dalyvavimo dėka didžiulė salė buvo beveik ak-

linai užpildyta. Chorisės, kurios pirmiausia į sceną ėjo, visos dėvėjo beveik vienodą aprangą. Dainininkai į sceną nėjo, kaip atskiri chorai, bet pagal balsus. Bendras vaizdas buvo gražus. O jį dar pagrazino, kuomet į priekį atsistojo jaunos ir vikrios dirigentės ir mūsų, čikagiečių, mylimas Darius Polikaitis.

Reikėtų neužmiršti ir solisčių. Tai: Virginija Bruožytė-Mulionienė, sopranas; Kristina Kliorytė, sopranas; Rima Polikaitytė, sopranas ir Danguolė Radtke, altas. Koncerto akomponiatoriai – Jonas Govėdas ir Manigirdas Motekaitis. Dalyvavo ir pučiamųjų (profesionalių) orkestras iš 13-os asmenų.

Plojimai rodė, kad publiškai koncertas padarė gerą įspūdį. Koncertas buvo punctualiai pradėtas ir beveik minutės tikslumu užbaigtas. Tai pabrėžiu, kadangi dažnai su žiūrovais nesiskaitoma ir tenka ilgokai prie uždengtos scenos sėdėti.

J.Žygas

SPORTO ŽINIOS

JUBILIEJINĖS ŽAIDYNĖS BALTIMORĖJE

Jubiliejinės – 50-osios Šiaurės Amerikos lietuvių sporto žaidynės įvyks 2000 metų gegužės 5-7 dienomis Baltimorėje. Visuotinio ŠALFASS-gos suvažiavimo pritarimu ir Centro valdybos pavedimu žaidynes vykdys Baltimorės lietuvių atletų klubas.

Programoje numatoma: vyrų, moterų, jaunių A ir mergaičių A krepšinis, vyrų ir moterų tinklinis, stalo tenisas ir šachmatai. Galimas dalykas, kad dar bus pridėta: plaukimas, raketbolas ir rankos lenkimas.

JAUNUČIŲ KREPŠINIS HAMILTONE

2000-ųjų metų ŠALFASS-

gos jaunučių krepšinio pirmenybės vykdys Hamiltono LSK "Kovas". Pirmenybės įvyks 2000 m. birželio 3-4 dienomis Kanadoje – *Hamilton, Ont.* Varžybos vyks šiose berniukų ir mergaičių klasėse: B – 1984-85 m. gimimo, C – 1986-87 m., D – 1988-89 m., E – 1990-91 m. ir F ("molekulių") – 1992 m. ir jaunesnių.

ŠALFASS-gos
CENTRO VALDYBA

PADĖKA

A.†.A. VYTAUTAS PRANAS JOKŪBAITIS

Mūsų mylimas vyras, tėvelis, uošvis ir senelis VYTAUTAS P. JOKŪBAITIS po sunkios ligos mirė 1999 m. spalio 7 d., sulaukęs 76 metų.

Vytautas gimė Lietuvoje, Perlojoje, baigė mokslus Jurbarko. 1949m. su jauna šeima atvyko į Ameriką ir apsigyveno *Cleveland, OH*. Plačiai žinomas visuomenininkas, Vytautas nepailstamai dirbo tėvynės ir žmonijos labui, atstovaudamas daugelį vietinių ir tarptautinių organizacijų, niekada nepamiršdamas visuomeninės veiklos tikslo – "Dievui, tėvynei ir artimui".

Spalio 12 d., po iškilmingų apeigų Dievo Motinos bažnyčioje, velionis buvo palaidotas ilsėtis ramybėje Visų Sielų (*All Souls*) kapinėse *Chardon, Ohio*.

Nuoširdžiai dėkojame giminėms, draugams ir pažįstamiems, padėjusiems mums skaudžios netekties dienoje. Širdingas ačiū daugiau kaip 400 Vytauto organizacijų bendradarbių ir brangiems draugams, pagerbusiems velionį dalyvavimu laidotuviuose, išlydint į amžiną atilsį. Padėką reiškiamo už gėles, maldas ir užuojautas žodžiu ir raštu, šv. Mišių ir rožančių aukas, aukas šeimai ir Vytauto vardu skirtas nurodytoms organizacijoms. Dėkojame už aukas, siųstas jo vardu į *St. Augustine Manor* ligoninės skyrių, kuriame *Cleveland* katalikų diecezijos administracijos įsakymu bus skirtas ligoninės kambarys su iškabintu plakatu a. a. V. Jokūbaičio prisiminimui.

Ypatingai dėkojame:

Dievo Motinos parapijos klebonui, kun. Gediminui Kijskui SJ, *St. Augustine Manor* klebonui, kun. *Joe Romansky* ir kun. *Frank Basa*, *Cleveland* katalikų diecezijos skautų atstovui ir Vytauto bendradarbiui bei draugui už laidotuvių Mišias ir jautrų atsiveikinimą kapinėse;

Laidotuvių namų direktoriams – *William Jakubs, Jr.* ir *Kenneth Schmidt* – už rūpestingą patamavimą;

Organizacijų atstovams ir draugams už įspūdingas kalbas ir gražų apibūdinimą, prisimenant su Vytautu kartu praleistus metus darbuose ir pasilinksmini-muose.

Cleveland, OH lietuvių skautų ir skaučių garbės sargybai: Andriui Dundurui, Barborai Taraškienei, Remigijui Belzinskui, Pilypui ir Veronikai Taraškomis ir Algiui Miškininui bei Amerikos skautų atstovams už brolio skauto pagerbimą;

"Žalgirio" šaulių kuopai už įteiktą trispalvę, priglaudžiant tėvynės meile pagerbtą narį;

Sesėms ir broliams skautams, išlydėjusiems a. t. a. brolių Vytautą tykiais "Ateina naktis" aidais;

(Nukelta į 9 p.)

PATRIA

794 EAST 185th Street,
Cleveland, OH 44119
Tel. (216) 531-6720

Puikios maisto
ir gražių dovanų prekyba
sveikina visus savo klientus!

Linksmų šv. Kalėdų
ir laimingų
Naujųjų
2000-ųjų Metų!

Šventų Kalėdų ir Naujųjų - 2000-ųjų metų proga nuoširdžiai sveikiname Tautinės Sąjungos Garbės ir Tarybos narius, skyrių pirmininkus bei visus Sąjungos narius. Sveikiname "Dirvos" redaktorių, administraciją ir bendradarbius, "Vilties" draugijos valdybą, "Naujosios Vilties" žurnalo redaktorių ir talkininkus. Sveikiname Lietuvių tautininkų sąjungą Lietuvoje. Tegul šventiška nuotaika lydi mus visus, teikdama jėgų ateities darbams, siekiant šviesesnio Lietuvos rytojaus.

Amerikos lietuvių tautinės sąjungos valdyba:

Petras Buchas
Eugenijus Bartkus
Vadovas Mažeika
Oskaras Kremeris
Vanda Mažeikienė

Nuoširdžiausi sveikinimai šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų proga visiems Korp! Neo-Lithuania korporantams ir korporantėms bei jų šeimoms iš-eivijoje ir Lietuvoje.

Lietuva, Tu laisva, bet dar vis – vargų kupina. Sutelkime jėgas švie-sesniajam rytojui pasiekti. Tegu Aukščiausias suteikia mums visiems jė-gų darbui "Pro Patria".

Korp! Neo-Lithuania vyr. valdyba:

Eduardas Modestas
Daiva Meilienė
Algis Augaitis
Vita Girdvainienė
Vadovas Mažeika

Mielieji mūsų skaitytojai ir rėmėjai! Kviečiame Jus "Dirvoje" pasveikinti visus savo gimines, draugus ir kaimynus šių tikrai neeilinių šv. Kalėdų ir Naujųjų – 2000-ųjų metų proga. Tik labai prašome nevéluoti atsiųsti sveikinimus, kad suspétume juos laiku išspausdinti.

Redakcija

TIKRAS DŽENTELMENAS

Vladas Vijeikis

Sekmadienį kalbėjau telefonu su Vytautu Gedgaudu, o antradienį gavau žinią, kad jo jau nėra. Teko nustepti, nes iš jo nebuvau girdėjęs jokių nusiskundimų sveikata.

Su Vytautu mane sieja pusšimtis metų. Po nuotykingų karo metų, pabuvojęs net Svetimšalių legione, Vytautas apsigyveno Paryžiuje. Čia būdamas, bendradarbiavo "Drauge": siųsdamas pasaulio įvykių žinias ir komentarus. Atvykęs į Ameriką, dirbo "Vienybėje" Brooklyne. Prasidėjus nesutikimams, atvažiavo į Čikagą. Užėjo pas mane ir pasisakė eisiąs dirbti foto laboratorijoje. Tai buvo liūdna žinia. Visą gyvenimą išdirbęs spaudoje, turės užsidaryti raudona šviesa apšviestame kambaryje. Prisiminiau, kad "Dirvos" redaktorius Balys Gaidžiūnas pa-

geidavo turėti padėjėją. Paskambinau Juozui Bačiūnui, kuris tuo laiku buvo "Vilties" draugijos pirmininkas. Bačiūnas tuojau sutiko, kad Vytautas važiuotų į Klyvlendą apsižiūrėti. Jis nuvyko ir pasiliko. Pradžioje buvo redaktoriaus padėjėju, o vėliau perėmė redagavimą. Tose pareigose išbuvo ilgiausiai iš visų redaktorių. Redaguodamas palaikė labai šiltus ir artimus santykius su bendradarbiais. Nuolat rūpinosi "Dirvos" tobulinimu. Būdamas profesionalas žurnalistas, nuoširdžiai dirbo. Buvo darbštus, prityręs ir skrupulingai pareigingas. Išėjęs į pensiją, domėjosi "Dirva".

Mes dažnai kalbėdavome telefonu. Apie ką? Daugiausiai apie Lietuvą. Kadangi jis gerai pažinojo laisvosios Lietuvos gyvenimą ir daugelį jos veikėjų. Turėjo labai gerą atmintį. O taip pat gyvai domėjosi dabartinės Lietuvos gyvenimu. Tad mums kalbos nepritrūkdavo.

Paminėjus Vytauto Gedgaudo vardą, visi vienu balsu pasakydavo: "Tikras džentelmenas". Toks tikrai ir buvo. Niekados apie nieką blogai neatsiliepdavo, o jeigu pareikšdavo kritikos žodelį, tai tas skambėjo daugiau kaip pagyrimas negu papeikimas.

A. a. Vytautas Gedgaudas (Viena iš paskutiniųjų jo nuotraukų)

A. a. Vytauto Gedgaudo giminės gedulingose Mišiose (iš kairės): Stefa Gedgaudienė, jos brolis Liudas Juodvalkis su žmona Jean, brolis Vincas Juodvalkis, Aldona Satterhwaite-Nasvytytė, Vytautas Nasvytis.

Minėjo, kad yra parašęs savo nuotykingo gyvenimo atsiminimus, bet šiais laikais išleisti knygą beveik neįmanoma. Tad paliko rankraštyje tikintis, kad gal kada ir bus išleista.

Gyveno kaip džentelmenas, taip ir mirė. Tyliai, niekam nesudarydamas rūpesčių.

BALZEKO MUZIEJUJE

APIE DR. J.K.VALIŪNĄ

Balzeko lietuvių kultūros muziejus dėkoja Elenai Valiūnienei už muziejui dovanotą jos vyro dr. Juozo Kęstutio Valiūno biustą, kurį 1970 metais sukūrė Vitolis Dragūnevičius, ir paties dr. J. K. Valiūno knygą anglų kalba "Serving Lithuania", išleistą 1988 metais. Biustas bus padėtas muziejaus pagrindinėje salėje, o knyga praturtins muziejaus biblioteką.

Dr. Juozas Kęstutis Valiūnas gimė 1923 m. Kaune. 1941 m. baigė Kauno VIII gimnaziją. Po poros metų jis pradėjo ekonomikos ir teisės studijas Austrijoje, Graze, jas tęsė Prahoje ir Wuersburg, o 1947 metais baigė Tuebingen universitetą, įgydamas daktaro laipsnį. 1951 m. atvyko į JAV ir apsigyveno New Rochelle, NY. Amerikoje dirbo ekonomikos ir tarptautinės prekybos srityse, aktyviai dalyvavo visuomeninėje politinėje veikloje. Nuo 1966 m. gruodžio 11 d. dr. J. K. Valiūnas buvo išrinktas Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto (VLIK'o) pirmininku ir šias pareigas ėjo iki 1979 m. Tais metais jis tapo šios organizacijos garbės pirmininku.

1988 m. išleistoje knygoje dr. J. K. Valiūnas aprašo kovą už Lietuvos išlaisvinimą per paskutiniuosius 50 metų kovos. Jis mirė 1992-aisiais, sulaukęs savo troškimų išsipildymo – Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės.

Karilė Vaitkutė

PADĖKA

A.†.A. VYTAUTAS PRANAS

JOKŪBAITIS

(Atkelta iš 8 p.)

Cleveland, OH lietuvių radijo valandėlės "Tėvynės garsai" vedėjai Aldonai Stempužienei už gražų Vytauto gyvenimo apibūdinimą ir suteiktą nepaprastai jautrų atsisveikinimo momentą;

Vargonininkei Ritai Kliorienei, šeimos skaudžios netekties momente padėjusiai suorganizuoti muzikos ir giesmių rinkinį;

Solistei Virginijai Muliolienei, atidedant numatytus kelionės planus, prisidėjusiai prie gražaus atsisveikinimo su velioniu jautriai sugiedotomis giesmėmis;

Mieliems prisijungusiems prie žentų ir anūkų karsto palydovams – Algirdui Bielskui, Joe Palmer ir Jim Pacino;

Algirdui Bielskui, už gražius atsisveikinimo žodžius ŠALFASS-gos vardu laidotuvėse ir spaudoje, prisimenant a.a. Vytauto pasišventimą ir administracinės veiklos įnašą į lietuvių sportinį gyvenimą;

Centrinės Floridos amerikiečių skautų brolijai, įsteigusiai brolio skauto Vytauto vardu piniginį atminimo fondą paremti negaluojančius skautus;

Kunigui Joe Romansky, aukojusiam jautrias atsisveikinimo Mišias St. Augustine Manor koplyčioje;

Amerikos skaučių seserijai už tartus brangius žodžius per Mišias Cleveland katedroje, su pagarba prisimenant Vytauto broliškumą ir įnašą į skaučių gyvenimą.

Su giliu širdingumu dėkojame:

Cleveland katalikų diecezijos vyskupui Edward Pevec už dažną apsilankymą ligoninėje ir Vytautui suteiktą dvasinę ramybę;

draugams, radusiems laiko aplankyti ir pradžiuginti Vytautą ilgos ligos metu;

brangiam ilgamečiui draugui Antanui Juozaičiui, maloniai vežiojusiam šeimos narius į ligoninę;

Mirgai Kižienei ir visam Maldos būreliui už kas savaitę sukalbėtas maldas (rožančių - per dvejus metus, kol Vytautas gulėjo ligoninėje);

už nepailstamą globą ir meilę, skirtą mūsų Mamytei Onai, dėkojame Aldonai Danilevičienei, kuri suteikė mums, Vytauto vaikams, brangaus laiko praleisti su tėveliu per ilgas jo ligos dienas;

Algirdui Bielskui, kurio kruopštus namų reikalų tvarkymas žymiai prisidėjo prie to, kad galėjome daugiau laiko praleisti su tėte.

Te Dievas Jus visus laimina.

Nuliūdę:

sūnus Linas, dukros – Milda Sandargienė ir Rūta Kunevičienė, Marti Jae, žentai – Jonas Sandargas ir Ričardas Kunevičius, anūkai – Jonas ir Vytas Sandargai, Jessica ir Olivia Kunevičiūtės bei Alec Jokūbaitis

VINCO GELGOTOS KIRPYKLA

Sveikiname visus
su artėjančiomis šv. Kalėdomis
ir Naujaisiais – 2000-aisiais metais

687 E. 185th Street
Tel. (216) 481-5981

Aptarnaujame klientus
daugiau kaip 30 metų

ADMINISTRATORIUS NERINGOS STOVYKLAI

leškomas asmuo su profesiniu pasiruošimu ir patirtimi, gerai vartojantis lietuvių ir anglų kalbas ir galintis dirbti ištisus metus.

Neringos stovykla yra Nek.Pr.Marijos Seserų globoje, Vermonto valstybėje; ja naudojasi jaunimas ir suaugę.

Asmenys, kurie domisi šia pozicija, prašome kreiptis dabar, prisiunčiant savo gyvenimo ir darbo aprašymą ("CV"): Neringos Taryba, 600 Liberty Hwy, Putnam, CT 06260

A. A. KUNIGA JONĄ KIDYKĄ PRISIMENANT

Maldos būrelio narės su jo įkūrėju a.a. kun. Jonu Kidyku (antros eilės viduryje)

Neseniai miręs kunigas Jonas Kidykas SJ buvo žinomas sielų ganytojas. Jis dirbo Lietuvoje, Pietų ir Šiaurės Amerikoje, rašė spaudoje. Dirbant Dievo Motinos parapijoje, jam dar 1980 metais kilo mintis įsteigti maldos būrelį. Netrukus šis sumanymas buvo įgyvendintas. Būrelis gyvuoja iki šiol. Renkamės kas antrą savaitę toje pačioje vietoje. Visoms labai patinka. Būrelis maldoje prisimena ligonius, žmonijos vargus ir Lietuvą. Lapkričio pradžioje prisiminėme šešias jau mirusias nares. Būrelio narė Ona Naumanienė lapkričio 24 d. sulaukė 101 metų.

Kun. J. Kidykas mirė Čikagoje. Spalio 13 d. jis palaidotas Šv. Kazimiero kapinėse. Jo laidotuvėse dalyvavo Dievo Motinos parapijos klebonas, kun. Gediminas Kijauskas SJ. Maldos būrelio steigėją a. a. kun. Joną Kidyką SJ visuomet prisiminsime.

Mirga Kižienė

PARDUODU PAŠTO ŽENKLŲ RINKINIUS:

1. Lietuvos Nepriklausomybės 1918-1940 m. ir 1990 m. Kovo 11-osios su daugeliu priedų.

Prie pašto ženklų yra pridėti paaiškinimai su spaudos iškarpomis ir foto nuotraukomis. Sukaupta Lietuvos istorijos medžiaga nuo senovės laikų iki partizanų kovų (su žymesnių įvykių aprašymais). Ypač šis rinkinys tinka lietuviams žurnalistams ir spaudos darbuotojams.

2. "USA LIBERTY" albumas.

3. "STATESMAN", viso pasaulio valstybių albumas.

Kreipkitės tel. (216) 531-4922, Cleveland, OH į Juozą Jankų. Mano adresas: 408 Audrey Dr., Richmond Hts, OH 44143. *J. Jankus*

PADĖKA

A.†A. Mečys Valiukėnas mirė lapkričio 10 d. Palaidotas Šv. Kazimiero kapinėse lapkričio 17 d.

Dėkojame artimam bičiuliui Vaclovui Mažeikai už suruoštą gražų atsisveikinimą su mūsų brangiu Vyru ir Tėvu koplyčioje. Dėkojame kalbėjusiems: Vaclovui Mažeikai apie velionio gyvenimo bruožus, Edvardui Modestui – Korp! Neo-Lithuania pirmininkui, Petrui Buchui – ALTS pirmininkui, Stasiui Budiejui – Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos, Oskarui Kremeriui – Tautinių namų ir Kultūros fondo, Matildai Marčinkienei – ALTS Čikagos skyriaus ir Antanui Juodvalkiui – senų draugų ir Žurnalistų sąjungos vardu. Dėkojame mieliems neolituonams už budėjimą prie velionio karsto.

Dėkojame kun. Mykolaičiui už maldas koplyčioje, už šv. Mišių aukojimą ir palydėjimą į kapines. Dėkojame mūsų mielai draugei, solistei Audronei Gaižiūnienei už jaudinančią puikų giedojimą ir Ričardui Sokui – už vargonų palydą.

Dėkojame bičiuliams Vaclovui Mažeikai ir Nardžiui Juškui, talkinusiems keturiems sūnums nešti karstą.

Dėkojame visiems dalyvavusiems šermentyse ir laidotuvėse, už užuojautas spaudoje ir už gausybę užuojautų laiškais bei atvirukais. Dėkojame už gausias aukas. Didesnė dalis aukų buvo skirta šeimos nuožiūrai. Auką, skirtą šv. Mišioms, dar padidinę, pasiuntėme Švenčiausios Mergelės Marijos Gimimo bažnyčiai, o likusias paskirstėme "Draugui", "Dirvai", "Lithuanian Mercy Lift", Almos fondui ir "Lietuvos vaikų vilčiai".

Liūdesyje likę: žmona Eleonora, dukra Rimvyda su šeima, sūnūs – Šarūnas su žmona, Dainius, Gintaras, Arvydas su šeima.

A.†A.

VYTAUTUI GEDGAUDUI

pabaigus šią žemišką kelionę, jo bendra-keleivę STEFUTĘ bei visus artimuosius užjaučiame ir kartu liūdime.

Los Angeles Lietuvių tautinių namų valdyba

Amžinybėn iškeliavo

A.†A.

VYTAUTAS GEDGAUDAS

Drauge liūdėdami, užuojautą reiškiame žmonai STEFAI ir kitiems artimiesiems.

*Liucija ir Antanas Mažeikos
Agutė ir Bronius Dūdos
Elena ir Karolis Milkovaičiai
Julija ir Jonas Petroniai
Aldona ir dr. Povilas Švarcai
Rūta Sakienė*

Veterinarijos daktarui

A.†A.

ALFONSUI STANKAIČIUI

netikėtai užbaigus šią žemišką kelionę, jo brolių Dr. JONĄ STANKAITĮ, velionio šeimą ir kitus gimines Lietuvoje nuoširdžiai užjaučiame.

Ohio Lietuvių gydytojų draugija

A.†A.

VINCENTINAI JURKŪNIENEI

iškeliavus amžinybėn, nuoširdžiai užjaučiame Velionės vyrą JONĄ JURKŪNĄ ir kitus šeimos narius.

*Liucija ir Antanas Mažeikos
Agutė ir Bronius Dūdos
Elena ir Karolis Milkovaičiai
Julija ir Jonas Petroniai
Aldona ir dr. Povilas Švarcai
Rūta Sakienė*

A.†A.

VINCENTINAI JURKŪNIENEI

Amžinybėn iškeliavus, jos vyrui JONUI, dukrai RAMUNEI, sūnui ALGIUI, jų šeimoms ir kitiems giminėms bei artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime.

Vanda ir Vaclovas Mažeikai

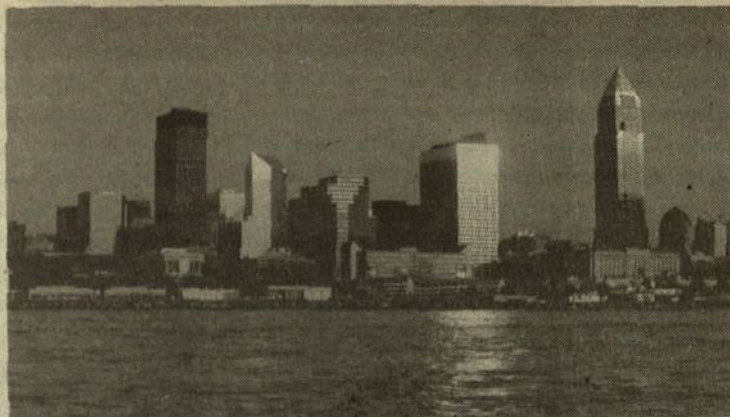
Mirus mylimai motinai

A.†A.

v.s. IZABELEI JONAITIENEI

reiškiame seserišką užuojautą jos dukrai RIMGAILEI ir DONATUI NASVYČIAMS, jų šeimai ir artimiesiems.

Vyr. skaučių Židinys

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

• GRUODŽIO 18-19 d. – šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinų pardavimas.
• GRUODŽIO 19 d. – skautiškos Kūčios.
• GRUODŽIO 24 d., 9:30 v.v. – bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje.
• GRUODŽIO 31 d. – Naujųjų Metų sutikimas Lietuvių namuose.

• GEGUŽĖS 27 d., šeštadienį – skautiškos veiklos 50-mečio šventė.
• BIRŽELIO 10 d., šeštadienį – trijų chorų: *Chicago* – "Dainavos", *Cleveland* "Exultate" ir *Toronto* "Voklungės" koncertas CIM (Cleveland Institute of Music) salėje.

2000 metai

• KOVO 19 d. – Tradicinė skautijos Kaziuko mugė Dievo Motinos parapijoje.
• BALANDŽIO 15-16 d., šeštadienį ir sekmadienį, Nijolės Palubinskienės ir Linos Palubinskaitės meno darbų paroda Dievo Motinos parapijos salėje. Rengia korporacija "Giedra".

**"TAUPA" bus
uždaryta :
gruodžio 24-27
dienomis –
nuo penktadienio
iki pirmadienio**

**Linksmų
švenčių!**

ŠVENČIŲ AIDAI

Čikagos lietuvių teatro "Žaltvykslė" spektaklio "Tuščios pastangos" (režisierė – Audrė Budrytė) dalyviai dėkoja žiūrovams.

Vaizdelis iš Čikagos lietuvių teatro "Žaltvykslė" spektaklio "Tuščios pastangos". "Sąžinė" - Romas Giedrius (akt. Žilvinas Usonis), Daubų augintinė Barbora (akt. Rima Žukauskaitė) ir besiteisinantis Jonas Dauba (akt. Jonas Variakojis).
V. Stankaus nuotr.

SUSITIKIMAS "THE PLAIN DEALER" LEIDYKLOJE

Neseniai didžiausio mūsų miesto laikraščio "The Plain Dealer" prezidentas Alex Machaskee naujosios leidyklos rūmuose priėmė daugiau kaip 45 tautybių atstovus. Dienraščio leidėjai norėjo išgirsti įvairių etninių ir religinių grupių nuomonę apie "The Plain Dealer" turinį, žinių pateikimo formą, jų pagėdavimus bei pasiūlymus, kaip tobulinti kai kuriuos laikraščio skyrius.

Buvo įdomu išklaudyti naujojo "The Plain Dealer" redaktoriaus Douglas C. Clifton bei seniai dirbančio, lietuviams gerai pažįstamo ir palankaus Tautybių skyriaus vedėjo William F. Miller

mintis. O mums – LR Garbės konsulei Ingridai Bublienei ir JAV LB apylinkės valdybos vicepirmininkui dr. Viktorui Stankui – buvo puiki proga padėkoti "The Plain Dealer" už nuoširdų dėmesį Lietuvai. 1990 metais, kai Lietuva atkūrė nepriklausomybę, jos vardas daugiau kaip mėnesį puikavosi pirmajame puslapyje! Ir dabar dienraštyje neretai minimi svarbūs Lietuvos įvykiai arba jos tolesniam vystymuisi reikšmingi kitų valstybių vertinimai. Mes prašėme, kad dienraštis "The Plain Dealer" ir toliau teiktų savo skaitytojams išsamias žinias apie Lietuvą bei Amerikos lietuvius.

Savo požiūrį į dienraštį išdėstė ir kitų tautybių atstovai. Pasisakė Amerikos čekų atstovė Mila Hyvvar. Ypatinai įdomiai kalbėjo senųjų egiptiečių palikuonių atstovas – dr. Nabil F. Bissada. Iki šių dienų Egipte, tarp ši kraštą užvaldžiusių arabų, jų yra išlikę apie 10 milijonų. Gana gausi ir savita jų bendruomenė, stropiai besilaikanti senųjų krikščioniškų tradicijų yra įsikūrusi Amerikoje.

Pokalbis buvo naudingas tiek dienraščio redakcijai, tiek tautybių atstovams, turintiems nemažą įtaką Cleveland, OH Metro rajone.

Dr. Viktoras Stankus

"The Plain Dealer" leidykloje (iš kairės): egiptiečių koptų atstovas – Odontologijos mokyklos parodontozės skyriaus vedėjas, dr. Nabil F. Bissada, "Vilties" draugijos valdybos vicepirmininkas, dr. Viktoras Stankus, LR Garbės konsulė Ingrida Bublienė ir "The Plain Dealer" prezidentas Alex Machaskee.
Laszlo Bojta (Vengrijos Garbės konsulo) nuotr.

Rita Staškutė-Žvirblinė

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028
KELIONĖS | LIETUVA – 1999
Visi skrydžiai – geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

MATAS REALTY

Rita P. Matienė • Broker • Savininkė
State Certified Real Estate Appraiser – (kainuotoja)
Profesionalus pataravimas perkant-parduodant namus ir namų įkainavimas

V. R. MATAS

Vytas R. Matas • Attorney-at-Law • Advokatas

Visi teisiniai pataravimai

17938 Neff Rd. Cleveland, OH 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124
(440) 473-2530

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

DIRVA

Paskutinė skiltis JUOKO STRĖLĖS

Parinko K. Balauginas

KALBOS STAIGMENOS

Krokodilo ašaros...

– Lietuvių kalba pasiekė savo apogėjų: visi žodžiai sukvailėjo: nesusikalbam tarp savęs, nesuprantam vienas kito... Vis iš to mandraus vakarietiško žingsnio sekimo! – tarė lietuvių kalbos profesorius ir išgėrė... vandens su aspirino tablete.

* * *

Gavau laišką su tokia žinia: "Žinai, broliu, pranešu tau, kad, "sinoptikai prognozuoja štormą, todėl locmanas su skuneriu negali infiltruoti efektyvion kelionėn ir dėl šturmo turės išmesti už borto

visas nereikalingas struktūras. Visas servisas, matai, turėjo būti atliktas jungų ir matrosų. Tai buvo negatyvus veiksnys prieš šturmano nuostatą, tolygus organizuotam nusikalstamumui".

– Kaimyne, – sako Jazbutis, – gal tu gerai žinai dabartinę lietuvių kalbą? Aš gavau laišką iš Lietuvos, kur man praneša, kad mano gimnaitis keliai į stacionarinį butą marketingo srityje. Koks tai butas ir kokia apylinkė?

"Intelektualų" kalba

"Spontaniški dialogai

šioje absoliutinėje simpoziumo atmosferoje apie problemų situacijos progresą parodė, kad principinėms diskusijoms komentarai susikoncentravo iš entuziazmo rezervų. Taigi, po ekonominės kultūros, idėjų krizės ir tolerancijos sentimentams, yra agresija su tendencija į terorą. Susikomplicavus psichiniams simptomams, atsiranda motyvas populiariai propagandai.

Dialektinis objektyvumas, struktūrų kriterijus ir konfliktų sistemos infiltruota subversija, finansuojama kompromisais, yra revoliucijų proceso realybė. Intelektualų institucija, transformuota iš inteligencijos kadrų, yra kultūrinių reformų ir socialinių poreikių egzistencija autentiškai anarchijai.

Kolegų realizuota momento opinija ir komitetų rezoliucijų montažas iš oficialios programos, formaliai a priori su transgresijomis į vizualinį šoką, atneša regresą

kapitulantiškiems pasireiškimams reglamentuoti."

Mielas skaitytojau, pridėk ranka prie širdies, pakelk tris pirštus į dangų (ypač, jei esi skautas) ir pasakyk, kiek šioje ištraukoje radai lietuviškų žodžių? Ir ar galėtum šią kalbą pakartoti? Jei ne, tai reiškia, kad esi normalus žmogus. Ir nieko bendro šis tekstas neturi su vadinamuoju IQ. (inteligencijos kriterijumi).

Bet, jei kas sugebėtų šį tekstą pakartoti atmintinai, skambinkite į "Dirvą". Mes paskelbsime jus moderniosios lietuvių kalbos žinovu!

SKELBIMAS

Ilgamečio

"Dirvos" redaktoriaus, Amerikos lietuvių tautinės sąjungos garbės nario A.†A. Vytauto Gedgaudo atminimui prašome siųsti aukas jo vardu įsteigiam Žurnalistikos stipendijos fondui šiuo adresu:

Vytautas Gedgaudas
Journalistic Scholarship Fund
P.O.Box 39553
Los Angeles, CA, 90039

"DIRVAI" AUKOJO:

R.Petrulis, Ft. Lauderdale, FL	200
L.Izbickas, Cotuit, MA	25
B.Juodėnas, Cleveland, OH	25
B.Klovas, Beverly Sh., IN	25
D.Misiulis, Lockport, IL	25
J.Mišūnas, Pompano B., FL	25
P.Petraitis, St. Pete. B., FL	25
V.Tervydis, Collinsville, IL	25
J.Zdanys, Centerville, MA	25
A.Česnavičius, Richmd, NY	20
J.Jankus, Richmond, H., OH	20
S.Maurukas, Algonquin, IL	20
J.Savaitis, Sunny Hills, FL	20
J.Gilvydis, Franklin, MI	15
V.Kasniūnas, Beverly S. IN	15
S.Mackevičius, Omaha, NE	15
G.Miller, Chipley, FL	15
R.Minkūnas, Seven H., OH	15
E.Nainienė, Cleveland, OH	15
I.Oksas, Los Angeles, CA	15
S.Šmaižys, St. Pete., FL	15
S.Vaškys, St. Pete., FL	15
E.Filek, Chicago, IL	15
S.Mačys, Cleveland, OH	10
J.Malskis, Cleveland, OH	10
D.Nagrodcki, Woodbge, VA	10
V.Petraitis, Canada	10
J.Slivinskas, Indialantic, FL	10
V.Stimburienė, Wlwk., OH	10
J.Totoraitis, Richmond, OH	10
T.Varanka, Clarendon, IL	10
P.Adomaitis, Crestwood, IL	10
E.Arbas, Santa Monica, CA	5
G.Musteikis, Oak Lawn, IL	5
J.Taruška, Madeira B., FL	5

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

ŠVENČIŲ AIDAI

JAV kongresmenai Lietuvių namuose. Iš kairės: kongr. Dennis Kucinich, LR Garbės konsulė Ingrida Bublienė, kongr. John Shimkus, "Gijos" vadovas, vienas iš Lietuvių namų direktorių Dainius Zalensas.

J. Jasiučio nuotr.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

1984 - 1999

15

YEARS OF EXCELLENCE

**SAVI
PAS SAVUS!**

XXXXXXXXXXXX

**KVIEČIAME
VISUS
I
TAUPĄ!**

TELEFONAS 216.481.6677 <> E-MAIL TAUPA@AOL.COM

767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.
penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.
šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.
sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekvieną taupomąjį sąskaita, federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

Sveikina visus Clevelando ir apylinkių lietuvinis

**KALĖDŲ ŠVENČIŲ
IR NAUJOJŲ METŲ**

proga, linkėdami tyro kalėdinio džiugumo
ir laimės ateinančiais metais

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Telefonas:
531-7770

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095